edus

A SPĒLE PASAULE

shokejistu saime bija pavisam ne-
en un rīt Ča-Pa un Minchenē Vā-
arsacīkstes un slavenā vācu ledus-
cinvēbera vārdā nosauktā kausa
irmais lielais šīs sezonas „Šlāge-
euzvarētā Preussen Krefeld vieni-
Konecki un R. Veidi ierindā, ci-
Vācijas seškārtējo meistaru SC.
kas gada beigās nosvinēja spožu
Pagāja 25 gadi, kopš vienība no-
SC. Riessersee un Berliner Schlitt-
ir Vācijas visu laiku populārākās
tu izlases. Cīņā pret SC. Riesser-
Koneckis un Veide atkal reiz būs
ses notikumam Vācijas sporta
dīsim sacensību rezultātus.

Arn. Sm.

gi — ko jūs dariet! Tā taču ir
naize."

u par Preussen Krefeld —
rsee sacensību Leinvēbera
ā ledushokejā 9. janvārī
5—17 pārraidīs Minchenes

līnijtiesnesis! Tās bija vien-
kams notikums Francijas futbola
isu futbolista Harija Galļa vie-
meistarībā sacentās ar Valen-
adsmitu. Līnijtiesnesis dažas
spēles beigām vēstīja tiesnesim
Lens labā. Šis notikums izšķīra
ultātu, un Lens uzvarēja 2—1.
ka laukumā un tik smagi ap-
iesnesi, ka viņam noplēsa ne-
bet lauza arī kāju un žokļa

diskvalificēti uz 2 gadiem! Tik
ruši Argentīnas futbolistus. Šie
enības represijas pret spēlētāju
Pavisam diskvalificēti 301 pir-
38 otrās līgas futbolisti. Līdz ar
cināta Argentīnas valstsvienība,
ribēja viesoties Eiropā. Spēlētā-
piedalīties arī jebkādā citā fut-
as reģistrēta FIFA.

vārdu mīkla

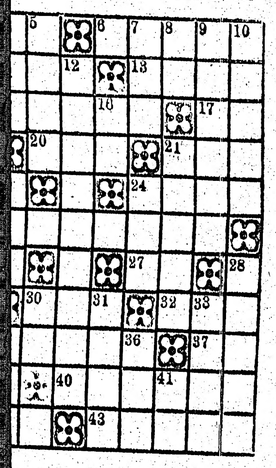

Ēdieni. 6. Gulasvieta. 11.
13. Rāpulis. 14. Jaunās Derī-
svešvalodā. 15. Luģē. 17.
ācīju apvienības iniciāļi. 18.
20. Lielākā laika vienība. 21.
das. 24. Pielūgsmes objekti.
rumenti. 26. Izbūvēts jūras
Rīgā. 29. Maksa. 30. Slimība.
aiklis. 35. Reņi. 37. Naudas
ra vienība. 40. Garīdznieku
na produkts. 43. Aizjūga pie-

Kāršu spēle. 2. Sievietes
. Smails. 5. Kūts inventārs.
aloda. 8. Pavēle dzīvniekam.
ējums. 10. Seklas vietas. 12.
iksmes vārds. 19. Garšviela.
ēka. 23. Bārs. 24. Grieķu
grāmatas. 26. Vīrieša vārds.
saucieņs. 31. Dzīvnieks. 33.
35. Bārsta. 36. Sievietes
isks elements. 41. Viss

kā bagātība trimdā
ūsu grāmata!
vā
AVAS VANAGU
RĀMATNĪCA,
a) Nürnberg 2.,
A/C Valka.
(280)

iem angļu joslas DAIL-
M, ka esmu uzņēmies
ORONTO
ĀKSLAS SALONA
. Ziedinš) pārstāvniecību
ļu joslā.
pulārizēt latviešu mākslu
Kanādā un iegūt vērtīgus
ieteikt pārdošanai vai ko-
nātus pēc adreses:
NS, Oldenburg i. O.,
arckstr. 17. (1)

ABONEMENTS,
tu pa atsevišķiem ek-
3 eks. iesk.), maksā
+ DM 0,50 par piesū-
kollektīvi vairāk par
— mēnesī par eksem-
ārzemēm un maksājot
mēnesī + DM 0,80 par
nājumi maksā DM 0,70
onpareille iespiedrindas
arba meklēšanas sludi-
.
teikumi, sludinājumi,
un korespondence adre-
(13b) Günzburg/Do.,
mannplatz 7.
reizes nedēļā — otr-
un sestdienās.

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 3 (227)
Otrdien, 1949. g. 11. janvārī

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors K. Rabācs, redaktori: L. Bērziņš, M. Čulītis, B. Kīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālr. 50). apg.: Markipl. 25 (t. 84).

Jauna vadība ASV ārpolitikai

Trumena personīgā izvēle:

Maršala vietā Dīns Ečesons

Pretrunīgi spriedumi par pārmaiņu nozīmi

Par spīti pretējiem apgalvojumiem un atsaukumiem, tomēr piepildījušies paredzējumi par ASV ārlietu ministra maiņu. Prezidents Trumens piektdien Vašingtonā paziņoja, ka pieņēmis ārlietu ministra Maršala atkāpšanos, par jauno ārlietu ministru izraugot Dīnu Ečesonu. Reizē no amata atlūdzies arī viceministrs Lovets, kura vietā nāks līdzšinējais finanču ministrijas budžeta nodaļas vadītājs Džēmss Vebs. Trumens paskaidroja, ka šīs pārmaiņas nenozīmējot nekādus grozījumus ASV ārpolitikas kursā. Viņš Maršala atlūgumos pieņēmis negribīgi un tikai tāpēc, ka ārlietu ministrs to motivējis ar savu veselības stāvokli pēc nesenās nieru operācijas.

Nesenajā ziņojumā kongresam Trumens jau pieteica plašus pārkārtojumus iekšpolitiskā laukā, galvenokārt saimniecības un sociālās reformas. Tagadējās pārmaiņas ārlietu ministrijā liekas norādam uz to, ka prezidents, kā jau tas norādīts pārspriedumos par viņa gaidāmo „miera ofensīvu", vēlas turpmāk aktīvāk un tiešāk iejaukties arī ASV ārpolitikas veidošanā. To pastiprina Ečesona paskaidrojums pēc iecelšanas, ka viņš pēc labākās apziņas centīšoties izpildīt Trumena norādījumus.

Maršala aiziešana kā ASV, tā pārējā rietumu pasaulē uzņemta ar nožēlu un ne bez pārsteiguma. Kaut arī jaunā ārlietu ministra Ečesona personīgās spējas un nopelnus visumā novērtē ļoti atzinīgi, prese un politiskie komentātori, pretēji Trumena apliecinājumam, zīlē, vai nebūtu gaidāmas pārmaiņas amerikāņu ārpolitikā. Izteiktas bažas, ka tā varētu nosvērties virzienā uz lielāku piekāpību pret Padomju Savienību. Bez tam Ečesonam, kā norāda BBC Vašingtonas korespondents, jārēķinās ar kongresa mazākuma stingru pretestību.

Maršala atteikšanās rakstā, kas ir tikai nedaudzas rindas garš, aizejošais ārlietu ministrs pateicas prezidentam par neierobežoto atbalstu triju gadu darbā. Trumens atbildē vēlreiz apliecina, ka viņš visu laiku cerējis uz Maršala palikšanu amatā un ka sabiedrības interesēs aiziešanu privātajā dzīvē vēl būtu iespējams atlikt. Sirsnīgā tonī ieturētām vēstulēm ar prezidentu apmainījies arī Lovets, kas Maršala slimības laikā viņu aizstāja. Lovets atkāpjoties minējis personīgus iemeslus.

Trumens, atzīmējot Maršalu par vienu no izcilākām amerikāņu personībām kara laikā, uzsvēra, ka viņam nekad ar Maršalu neesot bijušas domstarpības. 68 gadus vecais Maršals var atskatīties uz spožu militāru karjēru. No 1939. līdz 1947. g. viņš pildīja amerikāņu ģenerālštāba priekšnieka pienākumus, tad no Bernsa pārņēma ārlietu ministra postenī. Maršala vārds allaž paliks saistīts ar viņa ierosināto Eiropas jaunuzbūves programmu.

Ečesona stāšanās amatā paredzēta 20. janvārī, bet ieprieks viņam vēl vajadzīgs senāta akcepts. Senāta ārpolitiskās komisijas priekšsēdis, demokratu senātors Konnelijs sestdien paziņoja, ka Ečesons varot droši rēķināties ar komisijas piekrišanu. Viņa izraudzīšana tomēr radījusi zināmas pretiešķības kongresa aprindās. Republikāņu senātors Vandenbergs, senāta ārpolitiskās komisijas priekšsēdis līdz prezidenta vēlēšanām, paskaidroja, ka Ečesonu personīgi izraudzījis prezidents Trumens. Vandenbergs sagaidot, ka komisija rūpīgi apstiprinājuma došanas vispusīgi apsvēršot Ečesona politisko nostāju. Maršala aiziešanu

(Beigas 3. lpp.)

Palicis maz laika, lai gādātu par ASV aizsardzību

Savienotajām Valstīm vairs nav palicis daudz laika, lai gādātu par savu aizsardzību, izteicies aviācijas ministrs Saimingtons Līdz 1952. gadam amerikāņiem jāpanāk pilnīga virskundzība gaisā. Saimingtons tāpēc pieprasīja palielināt lidmašīnu eskadriļu skaitu no 60 uz 70, neatkarīgi no izdevumiem. Bez tam jārūpējas par tiešiem atvaires līdzekļiem un trauksmes sistēmu visas valsts mērogā, kas bazējas uz radaru.

Kara ministrs savukārt izteicies, ka mēnesī amerikāņu armijā piesakās ap 35.000 brīvprātīgo, kāpēc pagaidām nevajadzēs iedzīvināt obligātās kara klausības likumu.

M

„Krievi jādabū ārā no nekrievu Eiropas"

Agri vai vēlu Krievijai būšot jāatstāj Eiropas nekrievu daļa, pēc atgriešanās no Eiropas ceļojuma Pertā paskaidroja austrāliešu opozicijas vadonis Menzīss. „Tālākā perspektīvā, bet ne pārāk tālā," teica Menzīss, „mēs nedrīkstam pieņemt tādu nokārtojumu Eiropā, kas nedotu Eiropas valstīm brīvību un pašpārvaldi." Rietumu lielvalstīm esot jāieskaidro Padomju Savienībai, ka nekādu tālāku agresiju tās neciešot. Lai gan Menzīss nedomā, ka Krievija plānotu tūlītēju uzbrukumu, tā tomēr mēģinot ar auksto karu panākt visu, kas vien panākams bez īsta kara. Berlīnes blokādi austrāliešu opozicijas vadonis apzīmēja par agresīvu rīcību. Padomju Savienības politika izejot uz aktīvu uzbrukumu.

DM, BBC

Aizbēdzis čechu militārās misijas vadītājs

Štutgartes raidītājs ziņo, ka no Vācijas uz Parīzi aizbēdzis čechu militārās misijas vadītājs, brigādes ģenerālis Dastivs. Viņa bēgšanai esot politiski motīvi. Čechu militārā misija šo ziņu neapstiprina, bet arī neatsauc. No Berlīnes uz Rietumvāciju izbēdzis kāds krievu kontrolvirsnieks, kam bijis jāuzrauga „Nachtexpress". Viņa vārdu pagaidām neizpauž. Šveicē palikuši trīs čechu hokejisti, kas saņēmuši pagaidu uzturēšanās atļauju. Pārējā komanda atgriezusies Prāgā.

Amerikāņu okupācijas iestādes paziņojušas, ka viņu joslā atrodas 13.200 krievu ierēdņu un karavīru, kas nevēlas atgriezties Padomju Savienībā. Pavisam ASV joslā patvērumu atradušas 200.000 personu no Austrumeiropas, kas noraida komūnismu un atsakās atgriezties aiz dzelzs aizkara. Divi padomju piloti, kas oktobrī lidmašīnā izbēga no Ukrainas un nolaidās Austrijas amerikāņu joslā, šonedēļ dosies uz Savienotajām Valstīm un darbosies Amerikas Balsī. Viņi izteikušies, ka vēlas pārliecināt savus tautiešus Krievijā, ka amerikāņiem nav nekāda naida pret krievu tautu.

BBC, M

ŽĪDU IZNĪCINĀTĀJI NOTRIEC PIECAS BRITU LIDMAŠĪNAS

ANGĻU KARASPĒKS IERADIES TRANSJORDĀNIJAS OSTĀ AKABĀ, UN BRITU PAVALSTNIEKUS AICINA ATSTĀT IZRAĒLU

Jauns saspīlējums, kas draud saasināt jau tā draudīgo stāvokli Palestīnā, radies piektdien, kad Izraēlas iznīcinātāji virs Ēģiptes territorijas notrieca piecas britu lidmašīnas. Tās bija pacēlušās gaisā no atbalsta punktiem Suecas kanāļa joslā, lai noskaidrotu, cik tālu žīdu vienības ielauzušās Ēģiptes territorijā. Vienspilots nonāvēts, divi ar izplētņiem izlēkuši, un tos sagūstījuši žīdi, viens izglābies Ēģiptes territorijā un atrodas drošībā, bet par piekto nav nekādu ziņu. Londona iesniegusi Izraēlas pārstāvim pie Apvienotām Nācijām ļoti asu protesta notu.

Lai noskaidrotu, vai atbilst patiesībai žīdu apgalvojumi, ka neviens viņu karavīrs neatrodas Ēģiptes territorijā, Londona bija devusi rīkojumu piecām izlūku lidmašīnām izdarīt lidojumu. Tā kā britu lidaparāti bija apzīmēti ar karaliskās gaisa flotes zīmēm, piloti bija pārliecināti, ka Izraēlas iznīcinātāji viņiem neuzbruks. Angļi vadījās arī no pavēles nelielaisties cīņā ar žīdu lidmašīnām. Kādos apstākļos noticis uzbrukums, pagaidām nav zināms, jo vienīgi viens britu pilots paglābies. Tas paskaidrojis, ka žīdu iznīcinātāji viņam uzbrukuši apmēram 25 km dziļi Ēģiptes territorijā.

Izraēlas ārlietu ministrija paskaidro, ka trīs britu lidmašīnas notriektas virs Negebas tuksneša, tātad Palestīnas territorijā. Pārējām divām žīdu iznīcinātāji uzbrukuši Ēģiptes-Palestīnas pierobežā. Tā kā Lielbritanija oficiāli nav atzinusi Izraēlu, protesta nota, kas adresēta „žīdu iestādēm Telavivā", iesniegta Izraēlas pārstāvim pie Apvienotajām Nācijām. Londona tajā norāda, ka britu lidmašīnu notriekšana var radīt „ļoti nopietnus sarežģījumus un Lielbritanijas valdība patur sev visas tiesības ievadīt pretsoļus un pieprasīt atlīdzību". Izraēlas pārstāvis iesniegto notu atteicies nosūtīt uz Telavivu, jo viņam neesot zināma neviena „žīdu iestāde".

Kā Londonā, tā Vašingtonā jauno konfliktu Tuvajos austrumos uzskata par „ļoti nopietnu". Lielbritanijas ārlietu ministrs Bevins nedēļas beigas un svētdienu, pretēji angļu tradicijai, pavadījis Londonā. Britu svētdienas prese saspīlējumam Svētajā zemē veltī garus rakstus. Pazīstamais komentātors Skrutētors „Sunday Times" raksta: „Ir nožēlojami, ka Lielbritanijas vēstniekam nav bijis iespējams dabūt audienci pie prezidenta Trumena. Žīdi nebūtu atļāvušies nerespektēt Drošības padomes lēmumu, ja viņiem nebūtu nozīmīgu sakaru Vašingtonā. Izraēlas rīcība apdraud arabu valstu eksistenci Tuvajos un Vidējos austrumos. Ja tur radīsies tukšums, to nekavējoties centīsies izmantot Padomju Savienība". Kreisi orientētais „The People" piebilst — prezidentam Trumenam vajadzētu saprast, ka stāvoklis Palestīnā ir draudīgs, bet „News of the World" konstatē, ka Lielbritanijai kopā ar ASV vajadzētu rīkoties enerģiskāk Palestīnā, ko gaidot visa britu tauta. Vienīgi „Observer" atzīst, ka angļiem vajadzētu atturēties no intervencijas Svētajā zemē.

Svētdienas rītā britu ārlietu ministrija oficiāli paskaidrojusi, ka uz Akabu Transjordānijā nosūtīts angļu karaspēks. Tas darīts saskaņā ar Transjordānijas-Lielbritanijas savstarpējās palīdzības līgumu un pēc Transjordānijas valdības lūguma. Akaba atrodas pie Sarkanās jūras Akabas līča, un te saiet kopā Palestīnas, Ēģiptes un Transjordānijas robežas. Stratēģiskā ziņā ostai sevišķa nozīme. Oficiālajā paskaidrojumā nav teikts, cik lielas ir britu vienības. Izraēlas ārlietu ministrija angļu karaspēka pārvietošanas dēļ iesniegusi Apvienotajām Nācijām protesta notu, lai gan savā laikā Moše Šertoks Parīzē izteicās, ka žīdiem nepieciešami nostiprināties pie Akabas līča. Pēc ziņām, kas vēl nav apstiprinātas, uz turieni virzās arī Izraēlas karaspēka vienības.

No Nujorkas uz Rodosas salu Vidusjūrā svētdien izlidoja UN starpnieks Dr. Bančs. Sagaida, ka otrdien tur notiks sarunas par mieru ēģiptiešu un žīdu pārstāvju vidū. Čechu svētdienas prese publicējusi un vēlāk radiofonā nolasīja atbildi uz Lielbritanijas paziņojumu, ka Čechoslovakija piegādā Izraēlai ieročus. Neiztirzājot Londonas pierādījumus, Prāga runā vienīgi par britu „imperiālismu Tuvajos austrumos". Ka konflikts Palestīnā vēl nav nokārtots, vainīgi esot angļi, kuru politika bankrotējusi. Arī UN starpnieks Dr. Bančs neesot izturējies objektīvi.

BBC ziņo, ka britu konsuls Haifā uzaicinājis visus Lielbritanijas pavalstniekus atstāt Izraēlu. Pēc UP informācijas, angļu admirālitāte devusi rīkojumu lidmašīnu bazes kuģim „Triumph" un kreiserim „Phoebe", kas pašreiz atrodas braucienā pa Vidusjūru, doties uz Maltu. Londona apstiprina ziņu, ka Maltā stacionētās kara flotes jūrniekiem pārtraukti visi krasta atvaļinājumi. Labi informētas militāras aprindas izsakās, ka janvāra beigās Lielbritanijai Vidusjūrā būs stacionēti apmēram 60 kara kuģi, kas piedalīsies manevros.

(Beigas 3. lpp.)

NO 280.000 IESLODZĪTAJIEM TIKAI 22.000 ATBRĪVOTI

BAIGI SKAITĻI PAR KONCENTRĀCIJAS NOMETNĒM PADOMJU JOSLĀ

Padomju iestādes propagandas nolūkos nesen paziņoja, ka krievu joslā pastāv tikai divas koncentrācijas nometnes — Zaksenhauzenā un Buchenvaldē. Pārējās vairs neesot neviena ieslodzītā. Statistika gan runā citu valodu: kopš Vācijas kapitulācijas, krievi apcietinājuši apmēram 280.000 cilvēku. Līdz šim atbrīvoti tikai 22.000, pārējie vai nu miruši, vai deportēti uz Padomju Savienību. Katrā astotā vācu ģimenē trūkst kāda piederīgā, par kuru nav nekādu ziņu.

Pēc kapitulācijas krievi sagūstīja tikai nedaudz prominentu Hitlera režīma varasvīru. Viss lielais vairums apcietināto ir vai nu zemnieki, vai strādnieki, kas krieviem likušies aizdomīgi. Pirmajos mēnešos pēc kara beigām ļoti daudzi krita par upuri denunciācijām. Ja kāds iekaroja sava kaimiņa dzīvokli vai mēbeles, vajadzēja tikai paziņot NKVD, ka zināmā persona ir fašists. Vēlāk koncentrācijas nometnēs nokļuva bankieri, muižu īpašnieki, rakstnieki, direktori, ievērojami sportisti un tie vācu virsnieki, kurus no gūsta atbrīvoja angļi vai amerikāņi. Šo cilvēku skaits sasniedz apmēram 8000.

Apcietinātos vispirms ieslodzīja mazākās nometnēs. Tā, piemēram, no Berlīnes un apkārtnes laudis nosūtīja uz Hohenšēnhauzenu, Jamlicu, Landsbergu un Vesovu, kur piecās mājās mita ap 5000 ieslodzīto. Tur, kur nacionālsociālistu laikā kādreiz stāvēja 2 gulamās lažas, krievi tagad ievietoja četras, pat izvācot no telpām visus galdus un krēslus. Kad Vesovu 1945. g. augustā likvidēja, 20% ieslodzīto bija miruši bada nāvē. Nāves nometne Jamlica, kuras priekšnieks bija leitnants Šalapins, prasīja 8000 upuru.

1946. g. oktobra beigās notika pirmās vēlēšanas padomju joslā, kas nebija labvēlīgas komūnistiem. Jau 3. novembrī par sodu koncentrācijas nometnu iemītniekiem trīs mēnešus ilgi izsniedza tikai pusi pārti-

(Beigas 3. lpp.)

Komūnisti atjaunojuši uzbrukumus visās Ķīnas frontēs

Pēc īsa cīņu pārtraukuma, kas bija iestājies sliktā laika dēļ, komūnisti tagad atjaunojuši uzbrukumus visās Ķīnas frontēs. Ziemeļos sācies uzbrukums Tientsinai. Svētdienas rītā ieņemtas rietumu priekšpilsētas, kur atradās lielas ieroču un municijas noliktavas. Pilsētas centrā izcēlušies mīlzu ugunsgrēki. Īpaša domnieku delegācija devusies uz komūnistu galveno mītni, lai ievadītu sarunas par pilsētas kapitulāciju. Vidusķīnā komūnisti sākuši uzbrukumu valdības karaspēka pozicijām Vai upes krastos, 140 km uz ziemeļiem no Nankingas. Ieņemta Huačangas pilsēta Jangtsē upes krastā.

Sestdien Ķīnas ārlietu ministrs pieņēma ASV, Lielbritanijas, Francijas un Padomju Savienības vēstniekus. Lai gan Nankingas oficiālās aprindas dementē, aizvien noteiktāk runā, ka Čangkaišeks lūdzis četru lielvalstu starpniecību miera sarunās ar komūnistiem.

BBC, BB

RUNĀ ARĪ PAR PACIFIKA PAKTU

Jaunzēlandes ministru prezidents Frēzers, kas pašreiz uzturas Kanādā, preses pārstāvjiem Otavā izteicies, ka, pēc Atlantika pakta iedzīvināšanas, iespējams arī Pacifika pakts, lai koordinētu aizsardzību Klusā okeana telpā. Šai paktā varētu piedalīties Austrālija, Jaunzēlande, Kanāda, Lielbritanija, Savienotās Valstis, Meksika, kā arī Vidus- un Dienvidamerikas valstis. Ministrs intervijas turpinājumā gan piebilda, ka vēl nav notikušas nekādas sarunas par Pacifika paktu.

BBC

Komūnisti Berlīnē mēģina pučU,

bet Leipcigā īsina Šillera dzejoļus

Pēkšņā akcijā, ko rietumvācu prese apzīmē par puča mēģinājumu, Berlīnes „demokratiskais bloks" mēģināja pārņemt varu Kreicburgas rajonā, amerikāņu sektorā. Līdzīgi, kā austrumu magistrāta dibināšanas gadījumā, bloka locekļi, kas pārstāv SED un trīs demokratisko partiju atšķeltas grupas, sapulcējās blokādes dēļ slēgtās Gerlicas stacijas ēkā un ievēlēja savu „rajona birģermeistaru", vairākus „rajona domniekus" un rajona „deputātu sapulci". Tā kā rietumu sektoros „demokratiskā bloka" organizācijas un austrumu magistrātu uzskata par nelegālu, tad Rietumberlīnes policija iecjaucās, izklīdināja sapulces dalībniekus un okupēja staciju.

Amerikāņu sektora komandants pulkvedis Haulijs izteicās, ka varot sagaidīt šādu komūnistu puča mēģinājumu atkārtošanos, bet tos visus tāpat likvidēšot. Berlīnes blokādes 200. „jubilejas" dienā Haulijs norādīja, ka padomju iestādes esot sasniegušas „darba nesekmības" rekordu, jo 200 dienās nav spējušas novērst „tehniskos traucējumus", kuru dēļ, pēc krievu apgalvojuma, savā laikā sākta blokāde. „Gaisa tilts" šai laikā pierādījis savas darba spējas. Tā nozīmi izcēla arī lielvecākais Reuters, jūsmīgi sveicot rietumu lidotājus, un reizē izsakoties par „gaisa tilta" vēl tālāku paplašināšanu.

Zaksijas valdība Drēzdenē janvārī atlaidusi vēl 700 ierēdņu, pēc tam, kad decembrī jau atlaisti 800. Ministru prezidents Zeidevics, oficiāli atsaucoties uz kādu krievu iestāžu priekšrakstu, pavēlējis atlaist visus nekomūnistiskos darbiniekus un aizstāt tos ar komūnistiem. Pēc Berlīnes „Telegraf" ziņām, Leipcigas skolotāju sanāksme atzinusi, ka Šillera dzejoļi to garuma dēļ skolēniem „nolaupa pārāk daudz laika". SED pārstāvis tādēļ ierosinājis dzejoļus ievērojami īsināt. Ar to arī Leipcigas skolās pasākts „hennekisms" vai krievu joslas stachanovisms.

St, AZ, BBC

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 3 (227) 1949. g. 11. janvārī

Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

CENTRĀLĀ KARTOTĒKA

Lai vispār varētu runāt par latviešu trimdinieku kopīgiem mērķiem un uzdevumiem un tuvoties to kaut daļējai īstenošanai, tad pirmā nepieciešamība prasa, lai mēs zinātu, kur latvieši izvietojušies un kur izvietosies tuvākā vai tālākā nākotnē. Iekām tas nav zināms, kaut ko konkrētu, patiesi kopīgu būs grūti uzsākt. Šobrīd nav nekāda pārskata par latviešu jaunām atrašanās vietām. Zinām gan, ka latvieši ir braukuši uz Angliju, Kanādu, Ameriku, Austrāliju, Braziliju un Argentīnu, bet kāds latviešu skaits nokļuvis vienā vai otrā zemē, un kur ir viņu atrašanās vietas resp. adreses, to noviens pilnīgi skaidri pateikt nevar. Nav iestādījuma, kas par to būtu rūpējies.

Kādreiz runāja un rakstīja (liekas, pat nolēma), ka no savas komitejas katrs izceļotājs saņems luz jauno mājvietu līdzi kartiti, kas pēc nokļūšanas jaunā dzīves vietā būtu izpildāma un piesūtāma centrālai kartotēkai. Šai kārtītei vajadzēja būt pavisam vienkāršai, saturot tikai kādus trīs jautājumus: vārdu, adresi un varbūt arī nodarbošanos. Visiem vēl būs atmiņā, cik nozīmīga un svētīga bija LCK kartotēka Vācijā, kad piederīgie un paziņas meklēja savus kara laikā izklīdušos tuviniekus. Tāpat kartotēkas dati bija svarīgi daudz un dažādiem iesniegumiem. Protams, tagad, kad laudis dodas tālākā ceļā, šādā veidā šī kartotēka savu uzdevumu jau pa lielākai daļai ir izpildījusi un savu laiku pārdzīvojusi.

Ko gan tagad vēl varētu darīt, lai vēlāk šis pats uzdevums nebūtu jāveic daudz sarežģītākos apstākļos? Skaidrs, ka šis darbs prasīs arī līdzekļus. Liekas, sadarbībā ar LCK, iniciatīva te piekristu Latviešu Nacionālai Padomei, jo arī tā ir politika, ja mēs zinām, kur atrodas mūsu cilvēki. Bez šīm zināšanām apgrūtināta rādīsies katra cita veida rīkošanās.

Pirmā kārtā būtu jādomā par šīs centrālās kartotēkas atrašanās vietu. Varbūt, ka līdz jaunās mājvietas izvēlei, centrālā kartotēka var atrasties pat Vācijā, bet tai pašā laikā gan jārūpējas, lai to pēc iespējas ātri pārvestu uz to zemi, kur ātradīsies latviešu emigrācijas smaguma centrs un līdzi tai arī latviešu emigrācijas vadība. Būtu nekavējoties iedzīvināms arī agrākais ieņēmums par adresu kartītēm izceļotājiem, lai tās bez traucējumiem varētu saņemt jau vistuvākā nākotnē visi izceļotāji. Šīs kartītes līdz turpmākam būtu sūtāmas LCK kartotēkai Vācijā. Tai pašā laikā presē būtu publicējami paziņojumi, ka, šo vienkāršo pienākumu izpildot, ikviens izceļotājs kalpo ne tikai sev, bet arī visai latviešu sabiedrībai. Šis jautājums būtu izskaidrojams arī nometņu sapulcēs un informācijas vakaros. Ciktāl liels skaits latviešu jau Vāciju, Austriju un Dāniju atstājuši, viņu apzināšana būtu veicama latviešu organizācijām jaunajās dzīves vietās, datus piesūtot arī centrālai kartotēkai tās pagaidu atrašanās vietā

Pilnīgas trimdas centrālās kartotēkas iekārtošana ir loti svarīgs jautājums. Pēc šāda iestādījuma liela vajadzība un nepieciešamība ir jau šodien un nākotnē kļūs vēl lielāka. Darbs gaida darītājus.

E. v. Fr.

Nometņu dzīve

HESENES apgabalā par LCP locekļiem ievēlēti Pēteris Greizis (ar 960 balsīm) un Valdis Mateuss (602 b). Kandidātos paliek V. Skaistlauks (508) un Ad. Šilde (455). A. Blākis dabūja 185 un R. Akmeņkalns 116 balsis. No 4293 balstiesīgajiem tautiešiem otrreizējās LCP vēlēšanās piedalījās 1717 vai 40%. Arī šoreiz balsoja visi 40 Merkshauzenas tbc sanatorijas tautieši. Vismazāk balsotāju bija Bābenhauzenas (16%) un Hanavas nometnē (23%), kaut tās abas Hesenē veido lielākos latviešu centrus, kuros kopā dzīvo ap 50% balstiesīgo tautiešu.

PAPLAŠINĀTAS audzēkņu uzņemšanas iespējas angļu joslas latviešu lauksaimniecības skolā Alt-Erfradē. Nākamajā kursā, kas sāksies 20. febr., uzņems 175 audzēkņus. Mācīties varēs traktoristu (3½ mēn. kursi), dārzkopības (3½ mēn.), siltkopības (3 mēn.) un vispārējās lauksaimniecības nodaļā (3 mēn.). Obligātas arī angļu valodas stundas. Skolu beigušajiem gādātas tālākās emigrācijas iespējas tieši no Alt-Erfrades. IRO paredzējusi audzēkņiem arī kabatas naudu, nodarbināto uzturu un cigarešu devas. Uzņem 16—55 g. v. vīriešus. Lūgumi jāiesniedz savos DP-ACCSos, adresējot tos skolas 19. DPACCSam: Perdöl, Kreis Plön. Par lūgumu iesniegšanu iāpazino arī skolas priekšniekam: (24b) Alt-Erfrade, Post Blunk ü. Bad-Segeberg. British Zonal DP Agricultural Train. School.

AUGSBURGAS Hochfeldas latviešu nometnes komitejā nākamajiem sešiem mēnešiem ievēlēti Dr. A. Šmits, J. Burtnieks, K. Strīķis, M. Ozoliņš, V. Šinka, J. Jansons un A. Rudzis. Par priekšsēdi komiteja izraudzījusi J. Burtnieku. Bija divi saraksti, vēlēšanās piedalījās 87% balstiesīgo. Visai aktivajā vēlēšanu ciņā parādījās vairāki apsaubāmi pāņēmieni.

AGRONOMIJAS doktora grādu Bonnas universitātē ieguvis agr. Teodors Oltiņš par disertācijas darbu Lauksaimniecības padomdošana Latvijā. Zobārstniecības fakultāti tajā pašā universitātē beigusi Ingrīda Renerte.

Kādreiz izceļošana iegūst arī ārkārtīgu tempu

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO MARSEĻAS

Oktobra sākumā Brazilijas misija Minchenē pārbaudīja daudzus amerikāņu joslas individuālos izceļotājus, kuru ceļamērķis bija Brazilija un kuŗus iepriekš jau bija apskatījuši pamatnometnu un atkalnometināšanas centru ārsti. Vīzas iecelošanai Brazilijā ieguva visi, kuŗu radu un paziņu sūtītie darba līgumi atbilda 1948. g. martā izdotajam iecelošanas likumam un kas nesirga ar kādu akūtu kaiti, ko Brazilijas misijas ārsts noteica pēc iepriekšējās izmeklēšanās atzīmētās asinsrimšanas un rentgenuznēmumiem. Tās izdeva veselām ģimenēm, neievērojot ne bērnu, ne vecāku vecumu, tā kā jaunākie pieņemtie bija 3 nedēļas, bet vecākie pāri 70 g. veci.

Pēc misijas lēmumu paziņošanas kā noraidītie, tā pieņemtie atgriezās savās pamatnometnēs. Pēdējie tur sāka sakravāties ceļam un gaidīt uz transportu, ko cerēja sagaidīt drīz, bet pagāja oktobris, pagāja novembris un pienāca decembris, un tomēr viss bija klusu. Vismaz 26 individuālo iecelotāju grupiņa Kemptenē nevarēja nekur iegūt kādas noteiktākas ziņas par paredzamo izceļošanas terminu, kuŗš pavisam pēkšņi 15. decembrī pienāca rīkojums visiem sagatavoties, lai nākamā nedēļā caur Dženovu varētu atstāt Vāciju. Dažas dienas vēlāk paziņoja, ka izceļošana tomēr nenotikšot caur Dženovu, bet gan laikam caur Marseļu. Pēc tam iestājās jauns klusuma periods, kas izbeidzās 23. decembra vakarā, kad pienāca rīkojums, ka pieņemtajiem individuālajiem izceļotājiem uz Braziliju un Argentīnu 27. decembrī 9 no rīta jāierodoties Frankfurtē, bet lielā bagāža lāgosūtot uz turieni jau 24. dec. līdz pl. 14.

Tā 26 kemptenieši minētajā stundā nodeva Kemptenes stacijā 1602 kg bagāžas 53 kastēs, jo, pēc Kemptenes IRO informācijas, katrs varēja nemt līdz 100 kg bagāžas. Vēl bija informācija, ka uz kuģa ikviens drīkstēšot uznest tikai vienu saini rokasbagāžas. Lai atvieglinātu bagāžas saņemšanu, kempteniešu ģimenes savu bagāžu nodeva uz savas grupas vadītāja vārda, kas vēlāk izrādījās loti praktiski, jo sainus un kastes varēja saņemt visi reizē, kamēr uzšūtās vai uzkrāsotās individuālo īpašnieku adreses savkārt atļāva katram sāvējo atrast pāris minūtēs.

Pēc lielās bagāžas nosūtīšanas, paši izceļotāji 26. decembra vakarā devās uz staciju, kur IRO bija gādājusi viniem vietas ātrvilcienā, un 27. decembra rītā sasniedza Frankfurti. No Ulmas kemptenieši dabūja braukt speciālā, tikai izceļotājiem rezervētā vagonā, par ko bija gādājusi IRO. Šai vagonā vini un tāpat agrāk Memingenā iekāpusi turienes nometņu grupa Ulmā satikās ar Dillingenas, Augsburgas uc nometņu izceļotājiem, kam bija tas pats ceļa mērķis.

Frankfurtē kemptenieši neviļus izdarīja loti prātīgi, atstādami gandrīz visu savu rokas bagāžu turpat stacijā uzglabāšanā, kas aiztaupīja stiepšanu un citas neērtības. Ap pl. 9. ieradušies IRO amerikāņu joslas transportpārziņa birojā, vini saņēma apliksnos ar dokumentiem un tika informēti, ka ceļš turpināsies uz Marseļu tanī pašā dienā. Ģimenes atstājuši gādīgā IRO personāla rīcībā, ģimenu galvas kopā ar transportpārzini devās automobiļos latpakaļ uz staciju. Te viniem nācās kādu stundu gaidīt, kamēr saņēma vēsti, kas visu celošanas lietu pēdarīja pagalam trauksmainu. Pulkstenis varēja būt apm. 11, kad pateica, ka līdz 12 visa lielā bagāža pašiem jāiekrauj vagonā, kas atrodoties uz 10. sliedēm, bet līdz pusvieniem rokas bagāža noliekama uz 7. sliežu perona. Ar naudu un cigaretēm „mobilizētajam" Frankfurtes stacijas nesēju un bagāžas darbinieku personālam palīdzot, bagāža noteiktajā laikā bija savās vietās.

Pusvienos stacijā ar mašīnām atveda arī iecelotāju ģimenes, kas bija pamielotas ar siltu pusdienu utt. Taisni vienos vilciens ar vairākiem rezervētiem izceļotāju vagoniem sāka virzīties uz dienvidiem, lai caur Darmštati, Heidelbergu, Karlsrūi, Raštati un Ofenburgu pl. 20 iebrauktu Kēlā, kur notika franču robežkontrole. Vācu muitas kontroles nebija nemaz, bet franču muitas ierēdņi lika attaisīt pavisam retu saini...

Kēlā bija atbraucis pretī arī Francijas IRO pārstāvis, kas visu izkārtoja laipni un veikli. Pēc kādas pusstundas transports bija jau Strasburgā, kur 5 minūtēs visiem bija jāpārsēžas no vācu vagoniem Strasburgas Marseļas ātrvilcienā transportam rezervētajos vagonos. Skrējiens bija nejauks no viena perona uz otru, bet, atlaidušies ērtajos un mīkstajos franču ātrvilciena trešās klases sēdeklos, visi to drīz piemirsa. Radās gan citas rūpes, ko nekliedēja ne siltais piens, ne desas, gurķi, siers, sviests un maize, ko celotāji saņēma, — aukstums, kas arī te bija aizsaldējis nekurināto vagonu logus. Tomēr, ar segām nodrošinājušies, visi iekārtojās, jo tika paziņots, ka līdz Marseļai vairs pārsēšanās nebūšot.

Un tad nāca priecīgs pārsteigums: „Vai te ir latvieši?" skanēja divu kungu latvisks jautājums, kam sekoja īsa iepazīšanās un vēsts, ka vilcienā atsevišķos vagonos ir arī Austrijas izceļotāji uz Argentīnu, to vidū 17 latvieši. Tā kā mūsu grupā latviešu bija tikai 13, tad nu skaits pieauga uz 30. Vilciens sāka kustēties, un caur Kolmāru, Beltoru, Burgu, Lionu un Avinjonu tas 28. decembra agrā pēcpusdienā ieripoja Marseļā.

Franču HIAS resp. IRO ar transportmašīnām aizveda rokas bagāžu (svarīgi tātad īpašnieka apzīmējumi sainiem) uz viesnīcām, kur celotājus vēlāk nometināja, bet pašus visus uz restorāniem pusdienot. Turpat pusdienojot, katram izcelotājam izmaksāja 100 frankus kabatas naudas, kaut gan no Vācijas līdzi atbraukušais IRO pavadonis dažas minūtes iepriekš bija šo rindiņu rakstītājam paskaidrojis, ka pie frankiem jāmēģinot tikt pārdodot cigaretes! . . .

Tālāk HIAS pārstāvji celotājus informēja, ka tiem tagad līdz 30. dec. jāatpūšas, ka kuģis „Compania", ar ko tie braukšot, esot moderns privāts pasažieru tvaikonis ar labām ērtībām un atiešot 30. decembra pēcpusdienā, ka bagāžu uz tā varēšot nest tik, cik vienā gājienā var katrs pats panest, bet nevis tikai vienu saini . . .

Laimons Rudzītis

Tie, kas mūs sagaida tālajā krastā

LATVIAN RELIEF INC., SVĒTĪGAIS DARBS IZCEĻOŠANAS AKCIJĀ UZ ASV

Tikai tagad, kad daudziem mūsu trimdiniekiem radušās iespējas izceļot uz ASV, redzam, kāda liela nozīme ir 1941. g. Savienotajās Valstīs nodibinātajai nepolitiskajai latviešu palīdzības organizācijai Latvian Relief, Inc. Ja tautieši Eiropā ilgu laiku jau pateicīgi organizācijai par prāvajiem ziedojumiem, tad pašreiz tās atbalsts ir liels paligs jaunu mājvietu sagādāšanai viņpus okeanam.

Latvian Relief, Inc. (92 Liberty Street, New York 6, N. Y.) darbības jaunākais pārskats apliecina, ka organizācijas galvenais darbs pašreiz norit tieši ceļa nogludināšanai mūsu cilvēkiem, kas dodas uz ASV. Turienes latvieši, kaut to skaits neliels, izrādījuši pat pārsteidzoši lielu atbalstu šī jautājuma kārtošanā. Daudzi ASV latvieši pasākumam ziedo ne vien lielus līdzekļus un strādā bez atlīdzības, bet mudināt mudina paplašināt palīdzības akciju Vācijas latviešu nokļūšanai Amerikā. Latvian Relief Inc. jau sagādājusi darba un apmešanās iespējas daudziem tautiešiem. Organizācija plašākos apmēros, nekā sākumā bija cerēts, saņēmusi arī baznīcas aprindu atbalstu.

Liels traucējums darbā ir problēma par iekšzemes transporta segšanu tiem iecelotājiem, kam darba vieta tālu no ostām. Divas lielas reliģiskas organizācijas apsolījušas savu palīdzību arī šajā ziņā. Dabūtas pat 2 atlaujas Latvian Relief, Inc. pārstāvjiem, kas drīkst sagaidīt iecelotājus ostu piestātņu muitas dārzos, par ko amerikāņi sākumā negribēja ne dzirdēt. Latv. Relief, Inc. plaši piedalās arī akcijā par Baltijas universitātes pārcelšanu no Pinebergas uz ASV vai Kanādu. Šim darbam paredzams sekmīgs nobeigums.

Pārskatā, iepazīstinot tautiešus ar savu līdzšinējo darbību, Latv. Relief, Inc. aicina ASV latviešus visiem iespējamiem līdzekļiem atbalstīt latviešu pārvietošanu uz ASV, sirsnīgi pateicoties arī par to, kas veikts līdz šai dienai.

No 7000 ieradušies 400

Latviešiem piešķirtas 7056 iebraukšanas atļaujas Argentīnā. Sākot ar 1948. g. augustu, jaunas atļaujas vairs neizsniedz. Piešķirto iespēju robežās Argentīnā jau ieradušies 400 tautieši, bet ap 100 pašreiz ir ceļā.

Argentīnas latviešu palīdzības fondā aizdevumus un ziedojumus izdarījuši ap 30 tautiešu. Iegūts apmēram 8000 peso. Par šiem līdzekļiem San Miguelā iekārto pagaidu mītni latviešu ievietēm ar bērniem.

Ierodoties arvien vairāk trimdiniekiem, aug Argentīnas latviešu sabiedriskās dzīves rosība.

Amerikāņi apbrīno latvisko maizes cepšanu

VĒSTULE NO ASV

Kāda tautiete no tās grupas, kas pagājušā gada beigās no Valkas nometnes aizbrauca uz ASV darbā kokvilnas plantacijās, raksta:

„Pēc lieliskās sagaidīšanas sākās darbs. Biju kopā ar tiem tautiešiem, kas nokluva plantācijās. Ja šajā darbā varētu iet visi, tad pelņa būtu loti laba, bet viriem jābūvē mums mājas un par to nemaksā. Sievietes dodas novākt kokvilnu, izpelnot 1.50—3 dolaru dienā, raugoties pēc katras strādātājas spējām. Jāsaka, ka šis darbs nav tik grūts, kā sākumā domājām. Man pie kokvilnas izdevās nostrādāt tikai 1 dienu, jo pēc tam nosūtija uz pilsētu.

Strādaju bagātā amerikāņu ģimenē, kurā ir 2 mazi bērni. Jaunajos apstākļos esmu jau it labi iejutusies. Ritos jāgatavo brokastis, tad jāuzkļāj gultas, ar putekļu sūcēju jāiztīra istabas, jāmazgā trauki un katru dienu jāpamazgā veļa. To izdaru ar mašīnu un šis darbs ilgst pusstundu, pēc kam sākas gludināšana. Katru vakaru braucu mājās un nopelnu 15 dolaru par 6 dienām. Protams, ka pie saimniekiem esmu arī paēdusi.

Liels brīnums bija tad, kad es mājās sāku cept maizi. Pēc pirmās reizes tagad jācepj vienmēr. Mana cepējas slava izgāja pat tik tālu, ka kādu dienu no Nujorkas ieradās preses fotografs. Uzņēmumus ievietošot kādā žurnālā. Te lēts ir viss tas, kas Vācijā bija dārgs un otrādi. Maz maksā cukurs, tauki un speķis, bet dārgas saknes. Kad tās sāksim audzēt paši, tad būs labāk.

Liekas, ka darba spēka ASV trūkst kā laukos, tā arī pilsētās. Es vēl līdz šim neesmu nožēlojusi, ka atbraucu šurp, kāpēc varu dot padomu, lai to dara arī citi."

Raibā pasaule

• Denverā, ASV, vakara krēslā laupītājs, bruņojies ar pistoli, uzbruka Loretai Hakai un prasīja naudu. Bailēs drebēdama, vecā dāma pie sevis skaitīja 25. psalmu: „Tas Kungs ir mans gans, man nel tiks nenieka." „Okē," noteica laupītājs, „es ticu, ka jums ir taisnība" un ļāva upurim iet. (DSp)

• 48 g. v. italis Vinsenso Fileteo no Pesgaras, kas pēc ārstu atzinuma jau 48 stundas bija miris, isi pirms savas apbedīšanas atmodās. Lielākā daļa pavaditāju metās bēgt, bet pats Fileteo kopā ar atlikušajiem omulīgi sēdās pie sagatavotā bēru mielasta. (Reuter)

• Lords Mankrofts ieradās konservatīvo partijas sapulcē un atvainojās, ka nevarot teikt paredzēto runu, jo patlaban degot viņa māja.

• Skots Laurenss Maršals, Kotbridžā, savai draudzenei uzdāvināja liekos zobus, pēc tam notvēra viņu ar citu vīrieti un zobus izsita.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Mag. oec. Vilis Vitols Venecuēlā.

NEPATIESĪBAS UN PATIESĪBA

Latvijas 2. decembra numurā rakstā Ar pieri sienā teikts, ka tirgotājs V. Vitols no Venecuēlas rakstījis, ka „visa dzīve šeit pastāv no nepārtrauktām kombinācijām", ka viņš, V. Vitols, atzīstot, ka lai gan guvis mazu praksi tirdzniecībā Eslingenā, te to varot uzskatīt par pamatskolas beigšanu, ka V. Vitols kopā ar inž. O. Kēzi pie Karakasas celot sev māju un ka V. Vitols piekrāpts ar gruntszabalu.

Nebrīnos, ka atsevišķi tautieši izplata tenkas par latviešu emigrantu it kā bēdīgo likteni Venecuēlā, it īpaši par manu „traģisko" likteni, bet neizprotami man ir, ka latviešu laikraksts var savās slejās rakstīt apzinātu nepatiesību. Nedz laikrakstam, nedz citai personai neesmu šīs nepatiesības rakstījis. Eslingena manā tirgotāja praksē nav bijusi mana tirgotāja pamatskola. Esmu ierakstīts Latvijas tiesu tirdzniecības reģistrā „A" nodalā kā tirgotājs importieris-vairumtirgotājs ar patstāvīgu firmu no Latvijas laikiem. Mans Eslingenas veikals bija tikai mazs turpinājums manai Rigas firmai. Šis Eslingenas veikals jūsu laikraksta slejās savā laikā ir novērtēts apmēram piecreiz mazāks, nekā tas faktiski bija (Raksts Latvija 1948. g. 6. jūl. numurā. „Tirgotājs, kas divi gadus savu veikalu palielinājis 44 kārtīgi". Red.) Ar gruntsgabala pirkšanu šeit Venecuēlā neviens mani nav apkrāpis. Ir gan fakts, ka mēs ar inž. Osvaldu Kēsi (nevis Kēzi) pašreiz strādājam būvniecībā un esam laimīgi savas pirmās mājas spāres svētkus nosvinējuši, ne no viena nepiekrāpti.

Šādu nepatiesu nelabvēlīgu ziņu izplatīšana par vislabāko emigrācijas zemi ir noziegums pret tautiešiem.

Saglabāsim kultūras vērtības un vēsturiskos dokumentus!

BĒGĻU DZĪVES ARCHĪVA UZAICINĀJUMS

Radusies iespēja latviešu trimdinieku rīcībā esošos archīva materiālus nogādāt drošībā ārpus Eiropas. Bēgļu dzīves archīvs vērš trimdas organizāciju un tautiešu uzmanību uz to, lai izmantotu šo iespēju un saglabātu latviešu kultūras un vēstures vērtības, pasargājot tās no briesmām un nejaušībām, archīvālijām atrodoties izkaisītām. LCK izdevies atrisināt šo problēmu, panākot vienošanos ar aizjūras glabātuvi, ka tur noguldītās archīvālijas paliek agrāko īpašnieku īpašumā 30 gadus. Tās pārtransportēs un rūpīgi uzglabās bez maksas. Īpašniekiem tiesības archīvālijas 30 gadu laikā saņemt atpakaļ, ja rodas piemēroti apstākļi un atkrīt bažas par to iespējamo bojā eju. Minētā termiņā neatprasītie materiāli pāries glabātāja īpašumā. Glabājumā iespējams nodot dokumentus, aktis, grāmatas, fotografijas, filmas, dažādas kollekcijas, gleznas uc vēsturiskas un kultūras vērtības. Trimdas kopībai sevišķi svarīgi būtu materiāli, kas raksturotu svešatnē esošās latviešu tautas daļas gaitas.

Pēc bēgļu dzīves archīva ieskata, archīvālijas varētu skart šādus jautājumus:

1. Evakuācija no dzimtenes. Evakuācijas rīkojumi, rīkojumi par iesaistīšanos darbos (darba pārvaldes, dzelzceļnieku, skolu jaunatnes, uc akcijas), apcietināto pārsūtīšana uz Vāciju, darba vietu un to darbinieku evakuācija, lauku laužu pārvietošana no Latgales un Vidzemes uz Kurzemi un Vāciju, iedzīvotāju „keršana" Rigā uc, Kurzemes evakuācija pēc Rigas krišanas, valsts, pašvaldības un privāto materiālu un kultūras vērtību evakuācija.

2. Bēgļu dzīve Latvijā līdz 1945. g. maijam. Izvietošanās Kurzemes pilsētās un laukos, saimnieciskie apstākļi un politiskie notikumi.

3. Bēgļu dzīve Vācijā līdz 1945. g. maijam. Novietojums, apgāde, dzīves un darba apstākļi Špelenes, Sneidemīles, Publrices, Kelsterbachas, Veselas, Dachavas, Stargardes, Šakavas, Armsvaldes, Halles, Svinemindes, Bosenes, Kēnigsbūtes, Glicovas, Parchimas, Grabovas, Ilcenas, Ausingas, Neu Brandenburgas uc gaurlaides un darba nometnēs.

4. Ieslodzīto liktenis koncentrācijas nometnēs uc ieslodzījuma vietās. Apstākļi, upuri.

5. Bēgļu pārvietošanās Vācijā kara apstākļos un pēc pamiera. Pārvietošanās norise, upuri Polijā, Rirprūsijā, Pomerānijā, Meklenburgā, Brandenburgā, Zaksijā, Sudetijā, Tiringā, Austrijā uc.

6. Latviešu karavīru gaitas. Vienību tapšana, mobilizācijas pavēles. Dienas grāmatas, atmiņas, dokumenti un par karavīru gaitām un ciņām. Gūstekņu nometnes Vācijā, Beļģijā, Francijā, Italijā uc. Bijušo karavīru liktenis Zviedrijā, Norvēģijā, Dānijā uc.

7. Bēgļu dzīve pēc pamiera noslēgšanas. Nometņu tapšana dzīves apstākļi, nometņu chronikas. Vietējo organizāciju gadīšana un loma līdz centrālo organizāciju izveidošanai. Centrālās institūcijas. Skitinīgi, repatriācija, emigrācija. Ziņas par latviešu kapa vietām un mirušiem.

Šos un citus jautājumus vislabāk raksturo oriģināldokumenti, bet ievērojama vērtība ir arī dokumentu fotokopijām, norakstiem, izrakstiem, vēstulēm, liecībām, atmiņu skicējumiem, aprakstiem utt.

Bēgļu dzīves archīvs uzaicina organizācijas un tautiešus pārbaudīt savus birojus, sainus un aktis un nekavējoties izlietot radušos iespēju saglabāt laikmeta dokumentāciju. Materiāli adresējami:

LCK Bēgļu dzīves archīvs,
(21a) Detmold, Wittje Str. 8.

Amerikāņi brīno latvisko maizes cepšanu

VĒSTULE NO ASV

tautiete no tās grupas, kas šā gada beigās no Valkas ies aizbrauca uz ASV darbā as plantacijās, raksta:

lieliskās sagaidīšanas sākās Biju kopā ar tiem tautie- kas nokļuva plantācijās. Ja rbā varētu iet visi, tad pelna ti laba, bet vīriem jābūvē mājas un par to nemaksā. es dodas novākt kokvilnu, iz- 1,50—3 dolaru dienā, raugo- c katras strādātājas spējām. ka šis darbs nav tik grūts, umā domājām. Man pie kok- izdevās nostrādāt tikai 1 die- pēc tam nosūtīja uz pilsētu. aju bagātā amerikāņu ģi- kurā ir 2 mazi bērni. Jauna- tākļos esmu jau it labi ieju- Rītos jāgatavo brokastis, tad j gultas, ar putekļu sūcēju istabas, jāmazgā trauki un dienu jāpamazgā veļa. To iz- r mašīnu un šis darbs ilgst ndu, pēc kam sākas gludinā- Katru vakaru braucu mājās elnu 15 dolaru par 6 dienām. s, ka pie saimniekiem esmu dusi.

brīnums bija tad, kad es sāku cept maizi. Pēc pirmās tagad jācepj vienmēr. Mana slava izgāja pat tik tālu, ka dienu no Nujorkas ieradās fotografs. Uzņēmumus ievie- ādā žurnālā. Te lēts ir viss Vācijā bija dārgs un otrādi. aksā cukurs. tauki un speķis, rgas saknes. Kad tās sāksim paši, tad būs labāk.

s, ka darba spēka ASV kā laukos, tā arī pilsētās. Es z šim neesmu nožēlojusi, ka u šurp, kāpēc varu dot pa- lai to dara arī citi."

Kaibā pasaule

nverā, ASV, vakara krēslā js, bruņojies ar pistoli, uz- Loretai Hakai un prasīja nau- ilēs drebēdama, vecā dāma ris skaitīja 25. psalmu: „Tas ir mans gans, man neviens a." „Okē," noteica laupītājs, u, ka jums ir taisnība" un urim iet. (DSp)

g. v. italis Vinsenso Fileteo garas, kas pēc ārstu atzinuma stundas bija miris, īsi pirms apbedīšanas atmodās. Lielā- a pavadītāju metās bēgt, bet ileteo kopā ar atlikušajiem sēdās pie sagatavotā bēru a. (Reuter)

rds Mankrofts ieradās kon- vo partijas sapulcē un atvai- ka nevarot teikt paredzēto o patlaban degot viņa māja. ots Laurenss Maršals, Kotbri- avai draudzenei uzdāvināja zobus, pēc tam notvēra viņu vīrieti un zobus izsita.

VĒSTULES REDAKCIJAI

ec. Vilis Vitols,
ēlā.

TIESĪBAS UN PATIESĪBA

jas 2. decembŗa numurā Ar pieri sienā teikts, ka tir- V. Vītols no Venecuēlas s, ka „visa dzīve šeit pastāv pārtrauktām kombinācijām", , V. Vītols, atzīstot, ka lai vis mazu praksi tirdzniecībā nā, te to varot uzskatīt par kolas beigšanu, ka V. Vītols inž. O. Ķēzi pie Karakasas v māju un ka V. Vītols pie- ar gruntsgabalu.

nos, ka atsevišķi tautiešī iz- nkas par latviešu emigrantu ēdīgo likteni Venecuēlā, it ar manu „traģisko" likteni, protami man ir, ka latviešu ts var savās slejās rakstīt nepatiesību. Nedz laikrak- ēdz citai personai neesmu šis ības rakstījis. Eslingena irgotāja praksē nav bijusi irgotāja pamatskola. Esmu s Latvijas tiesu tirdznieci- strā „A" nodalā kā tirgotājs ris-vairumtirgotājs ar pat- firmu no Latvijas laikiem. slingenas veikals bija tikai pinājums manai Rīgas fir- s Eslingenas veikals jūsu a slejās savā laikā ir no- apmēram piecreiz mazāks, faktiski bija (Raksts Lat- 8. g. 6. jūl. numurā. „Tirgo- s divi gados savu veikalu jis 44 kārtīgi". Red.) Ar bala pirkšanu šeit Vene- viens mani nav apkrāpis. Ir s, ka mēs ar inž. Osvaldu vis Ķēzi) pašreiz strādājam bā un esam laimīgi savas mājas spāres svētkus nosvi- e no viena nepiekrāpti. nepatiesu nelabvēlīgu ziņu a par vislabāko emigrāci- ir noziegums pret tautie-

Pretrunas par Dīnu Ečesonu

VĪRS, KAS RUNĀJIS VISASĀKO VALODU PRET PADOMJU SAVIENĪBU

Pretrunīgi ir ne vien zīlējumi par to, kāda varētu būt jaunā ASV ārlietu ministra Ečesona politika nākotnē, bet pretrunīgas ir arī ziņas par Ečesona nostāju pagātnē. No vienas puses republikāņu politiķi prasa izmeklēt Ečesona pagātnes nostāju, liekot manīt, ka viņam itin kā varētu pārmest komūnistiem draudzīgu nostāju, no otras puses konstatējams, ka Dīns Ečesons, būdams ārlietu viceministrs, runājis ļoti asu valodu pret Padomju Savienību pat izpelnīdamies oficiālus Molotova protestus.

Republikāņi ar senātoru Vandenbergu priekšgalā apgalvo, ka Ečesonam esot bijuši tuvi sakari ar tikko par spiegošanu apsūdzēto agrāko komūnistu partijas biedru Vaitakeru Čemberu, ka divi citi tuvākie Ečesona līdzstrādnieki Donalds un Hiss esot bijuši komūnistu partijas biedri, ar speciālu uzdevumu iegādāt komūnistus ASV valdībā. Bez tam republikāņi apgalvo, ka kopš Ečesona aiziešanas no ārlietu viceministra posteņa, no ārlietu ministrijas dienesta esot atlaisti 134 darbinieki, kam pārmet komūnistisku nostāju. Savā laikā, kad atkāpās ārlietu ministrs Bernss, grībējis atkāpties arī Ečesons. Maršals tikai ar pūlēm esot pierunājis viņu palikt postenī. „Newsweek" toreiz ziņoja, ka Ečesons palicis tikai ar noteikumu, ka ārlietu ministrijas administrāciju nodod viņam — t. i. Ečesona izraudzītai personai.

Pilnīgi pretēju ieskatu par Ečesonu gūst tad, ja paseko runām, ko viņš teicis, būdams viceministrs. Pirmoreiz viņš pievērsa visas pasaules uzmanību sev, ļoti asā formā izteikdamies, ka ASV jāpretojas padomju politikai Japānā un Tālos austrumos vispār. Starp citu arī tagad, kad Ečesons iecelts par ārlietu ministru, daži zīlē, ka tas noticis tāpēc, ka Trumens nobažījies par stāvokli Ķīnā un vēlētos grozīt Maršala aizstāvēto piekāpīgo politiku šai pasaules daļā.

Vēl plašāku ievērību Ečesons izpelnījās, kad viņš 1947. g. februārī, liecinādams ASV kongresa ārlietu komisijai, pateica: „Padomju ārpolitika ir agresijas un ekspansijas politika!" Šis bija pirmais gadījums, kad kāds amerikāņu valdības loceklis runāja tik atklātu valodu.

Ečesons izvērtās arī par vienu no ievērojamākajiem „Trumena doktrinas" aizstāvjiem 1947. g. martā viņš kādā oficiālā runā teica: „Mēs dzīvojam bīstamu dzīvi bīstamā pasaulē. Es labāk izšķirtos par sparīgu mēģinājumu saglābt Grieķijas neatkarību, nekā lautu tai aiziet bojā. Ja mēs nelevērosim grieķu un turku lūgumus palīdzēt, tad pasaulē radīsies pārliecība, ka mūsu solījumi ir tikai vārdi."

Īsi pirms atkāpšanās no viceministra amata, Ečesons teica pēdējo lielo runu, ko laikraksti toreiz nodēvēja par „visklajāko ziņojumu par patiesajām ASV un Padomju Savienības attieksmēm, ko kāds amerikāņu ierēdnis jebkad izteicis". Šai runā Ečesons sevišķi uzsvēra, ka amerikāņu uzdevums un ideāls ir aizstāvēt indivīda tiesības un brīvību. ASV godīgi centusies izpildīt kara laika norunas, bet „Austrumeiropā Padomju Savienība, par spīti amerikāņu un angļu protestiem, izmantojusi savu militāro pārākumu, lai vienpusīgi reālizētu politiku, kas liegusi turienes tautām brīvi izšķirt savu likteni."

Mūs sevišķi var interesēt šīs runas beigu daļa, kurā Ečesons izteicies, ka komūnismu varot apkarot ar propagandu, bet „mēs varam arī un mums vajadzētu iespēju robežās palīdzēt tiem, kas grib palīdzēt paši sev. Amerika vienmēr bijusi atsaucīga tiem, kas cīnījušies, lai iegūtu vai paturētu brīvību. Mēs esam darījuši to tāpēc, ka mums pašiem svarīgi, lai šī brīvība pastāvētu. Tā ir politika, kas jāturpina. Tā nav radījusi tādu pasauli, kādu vēlamies, bet tā nav mūsu vaina. Tā tomēr ir labākā politika, kādu es zinu."

Tagad, kad šis 55 gadu vecais melnmatainais vīrs ar ūsām iecelts par ārlietu ministru, viņš paskaidrojis, ka apzinoties jaunā amata atbildības smagumu, bet centīšoties darīt visu, lai iedzīvinātu prezidenta norādījumus.

Ečesons, kas bija patstāvīgs advokāts, sāka valsts ierēdņa karjēru 1933. g., kļūdams finanču viceministrs. Vēlāk viņš bijis gan advokāts, gan valsts ierēdnis, bet 1941. g. kļuva ārlietu viceministrs un sabija šai amatā kamēr ārlietu ministra postenī mainījās Kordels Hells, Stetiniuss, Bernss un Maršals. —pa

VIENAM MINISTRAM 18 AUTOMOBIĻU

Ķeja valdības ieceltā komisija sākusi izmeklēšanu lielajā korrupcijas skandālā, kas sagādājis valstij vairāk miljardu franku zaudējumu. Izmeklēšanā pierādījies, ka naudas izsaimniekošana attiecināma uz tiem laikiem, kad ministru prezidents bija ģenerālis De Golls un valdībā atradās arī komūnisti. Ministriju vajadzībām toreiz pirka namus un izdarīja remontus, kas daudzkārt pārsniedza oficiālās cenas. Kāda ministra privātam birojam nodarbināja 18 automobiļu. BBC

PAULUSA ARMIJA TOMĒR PASTĀV

Kāda Vācu Sarkanā Krusta māsa, kas nesen atgriezusies no gūsta Padomju Savienībā, Hamburgas laikrakstam „Niederdeutsche Zeitung" izteikusies, ka tomēr pastāvot Paulusa-Zeidlica armija. Pašreiz tajā esot 60 līdz 80 divīziju ar 60 ģenerāļiem un 20.000 virsniekiem. Šī armija labi apgādāta un apbruņota. Daudzi vācu virsnieki viņai stāstījuši, ka jaunās armijas ricībā ir modernākie padomju un vācu tanki — „T 41", „T 34", kā arī „Panter" un „Tiger". Kādā speciālā nometnē pie Staļingradas sapulcināti vācu izplētņu lēcēji, kas nesen kopā ar krievu virsniekiem nodevuši zvērestu Staļinam. Virsniekiem uz piedurknēm uzšūts sarkans trīsstūris, bet kareivjiem sarkana svītra. Izplētņu lēcējiem piešķir arī atvaļinājumu līdz 24 stundām, lai gan tie nedrīkst attālināties no nometnes tālāk par 12 km.

Pēc māsas liecības, sevišķi labi Padomju Savienībā klājoties bijušajiem SS vīriem. Tie apmācot sarkanarmiešus rīkoties ar prettanku dūrēm un miglas metējiem. Paulusa-Zeidlica armija pastāvīgi pieaugot. Tie virsnieki, kas no gūsta atgriežas padomju joslā, pēc kāda laika tiekot atkal komandēti speciālos kursos uz Padomju Savienību. Sarkanā Krusta māsa tik labi informēta par vācu karavīru stāvokli Krievijā tāpēc, ka viņa kopā ar kādu medicinisku komisiju apbraukājusi daudzas nometnes un runājusi ar daudziem kareivjiem un virsniekiem. NZ

NO 280.000 IESLODZĪTAJIEM

(Turpinājums no 1. lpp.)

kas līdzekļu. Sekas drīzi vien bija redzamas: laudis mira gulas vietās, mazgātuvēs, atejās, visur. Katrā nometnē dienā atrada līdz 80 līķu. Visus mirušos apbedīja masu kapos, atskaitot pazīstamo vācu aktieri Helnrichu Georgu, kas bija izpelnījies atsevišķu atdusas vietu.

Par mazākiem pārkāpumiem laudis ieslodzīja karceros, kur pārtiku izsniedza tikai katru otru dienu. Gulēt vajadzēja uz kailas, aukstas grīdas. 70 gadu vecais vācu kontradmirālis Nergers 10 dienu karcerī izpelnījās vienīgi par to, ka stāstīja ieslodzītajiem par saviem piedzīvojumiem pirmajā pasaules karā. To krievi uzskatīja par „militāru propagandu". Kontradmirālis dzīvs vairs neatgriezās.

Sākot ar 1946. gada oktobri, kad pierādījās komūnistu partijas vājums, apcietināto skaits palielinājās no dienas dienā. Pēc ilgākas spīdzināšanas, Berlīnes studenti Volfs un Kleins, atzinās", ka grībējuši dibināt pagrīdes organizāciju un apgādāt to ieročiem. Kāda ķīmijas studente, pēc tam kad bija pavadījusi čekā vairākas nedēļas, parakstīja „atzīšanās" protokolu, ka vēlējusies ar cianķāliju noindēt padomju virsniekus. Kādu šoferi nosodīja par to, ka viņa vadītā mašīna cieta katastrofu, pie kam nāvīgi ievainoja vienu padomju virsnieku. Un tā joprojām . . .

1948. gada sākumā krievi deva rīkojumu vienu daļu ieslodzīto atbrīvot, bet 1948. gada 23. augustā atbrīvošanu atkal pārtrauca. NT

DAŽOS VĀRDOS

Karalis Džordžs VI ar karalieni pirmo reizi kopš savas slimības sākuma atstājis Bekinghemas pili, izbraukdams uz savu lauku īpašumu Sendringhemā.

No konservātīvo partijas izstājies britu avīžu magnāts lords Biverbruks, intims Vinstona Čerčila draugs un viņa kabineta loceklis kara laikā. Biverbruks pēdējā laikā stipri kritizēja savas partijas politiku, kas Lielbritaniju padarot pārāk atkarīgu no ASV.

400.000 guldeņu vai 120.000 dolaru gada ienākumu Holandes parlaments piešķīris agrākajai karalienei un tagadējai princesei Vilhelmīnei, kas atteicās no troņa septembrī. Pret likumu izteicās vienīgi komūnisti, kam ir 3 no 50 deputātu vietām. Likums vēl tikai jāparaksta Vilhelmīnes meitai karalienei Julianai.

Sevišķu jūtību Kremlis izrāda kara gūsteknu jautājumā, jo īsā laikā TASS publicējis jau otro atbildi uz rietumvalstu notām par gūsteknu aizturēšanu, kā parasts, vainu novelot uz rietumvalstīm un pārmetot tām gūsteknu nodarbināšanu „piespiedu darbos". Londonā arī šī TASS atbilde jau noraidīta, jo apsūdzības esot „no gaisa grābtas".

Komūnistiskās diktatūrds drauds vēl arvien karājas pār Itaļiju, izteicās itaļu iekšlietu ministrs Skelba, jo nedrīkstot aizmirst, ka Itālijā ir partija, kas cīnās par totālitāru varu. Varot cerēt, ka demokratiskie spēki tomēr tiksot ar visiem šādiem mēģinājumiem galā.

Lidot pasaules telpā ar pirmo izplatījuma raketi, par kādām plāno ne vien ASV, bet arī Austrālija, brīvprātīgi pieteicies austrāliešu zinātnieks kapteinis Mekgovens.

Pretgaisa aizsardzības apmācības svētdien Anglijā sāka daļa brīvprātīgi pieteikušos viriešu un sieviešu. Apmācības notiek pēc kara laika noteikumiem.

Nevis Lavuazjē, bet Lomonosovs atklājis vielas nezūdamības likumu, — tā ir visjaunākā no nebeidzamajām padomju pretenzijām uz visu ievērojamāko zinātnes un tehnikas izgudrojumu un atklājumu autortiesībām. To izteicis padomju zinātņu akadēmijas prezidents prof. Vavilovs. „Lomonosova likums" arī pilnīgi saskanot ar Ļenina mācību un pat esot radījis īsto pamatu dialektiskā materiālisma filozofijai.

Imigrācijas veicināšana esot labākais līdzeklis pret jebkuru agresiju, izteicās Austrālijas imigrācijas ministrs Kalvels. 1949. g Austrālija uzņemšot 110.000 iecelotāju, no tiem 70.000 no Lielbritanijas. Komisija 20.000 bēgļu izraudzīšanai tuvākajā laikā ieradīšoties Vīnē.

Plānus par intelligento profesiju DP izvietošanu no nometnēm Vācijā, Austrijā un Itālijā apspriež UNESCO Parīzē.

10 astes, 13 ausis un 21 kāja kopā bija pieciem sivēniem, ko dzemdēja kādas Karintijas saimniecības cūka. Pirmajiem diviem bija pa divām astēm, nākošajam bez tam vēl četras ausis, ceturtajam trīs astes un piektajam piecas kājas.

200 „angļu jaunkundzes", kāda 1850. gadā dibināta reliģiska ordeņa māsas, atstājušas Rumāniju, lai dotos uz Rietumeiropu, jo ordenis Rumānijā likvidēts un konfesiju skolas pārņēmusi valsts.

10.000 privātos dzīvokļos Virtembergā-Bādenē vācu policija 8 mēnešu laikā izdarījusi kratīšanas, bet tikai 81 gadījumā tam bijusi iepriekšēja tiesas piekrišana. Amerikāņu militārās valdības pārstāvis pieprasījis izbeigt šādu nelegālu iejaukšanos pilsoņu privātajā dzīvē.

400 motociklu ar radio uztvērējiem un raidītājiem papildinās Londonas policijas apbruņojumu, papildus jau esošajiem radio automobiļiem, lai sekmētu sākto noziegumu apkarošanas kampaņu.

Runā par slepenu komūnistu miliciju Austrijā

Tuvojoties 7. februārim, kad paredzams četru lielvalstu konferences sākums Londonā par Austrijas mierlīgumu, atkal vairojas ziņas, kas liecina par padomju aktivitāti Austrijā vai Maskavas interesi par šo valsti. Austrijas iekšlietu ministrs Grāfs šinīs dienās atsaucis kādu pieteiktu radio runu, paziņodams, ka krievu iestādes pieprasījušas viņa runas tekstu cenzēšanai. Viņš, kā Austrijas valdības atbildīgs loceklis, nevarot ar šādu rīcību samierināties.

Tai pašā laikā ziņo, ka, pēc kāda slepenā dienesta informācijas, Austrijas komūnistiem esot noorganizēta vairāk nekā 11.000 vīru milicija, kas izraudzīta „sevišķiem uzdevumiem" kara vai līdzīgos apstākļos. Miliciju vadot kāds agrākais vācu armijas ģenerālis, kas bijis gūstā Padomju Savienībā.

Vīnes politiskās aprindās ievērību radījis kāds „Izvestijas" raksts, kurā norādīts, ka Austrijas rietumjoslās vairojoties reakcionāra kustība. Esot arī „uzpeldējusi" doma par pievienošanos Vācijas rietumjoslām. Līdzīgas apsūdzības cēlusi arī krievu licencētā „Österreichische Zeitung". Šie uzbrukumi un pārējie fakti nesola sevišķi labas izredzes gaidāmajām mierlīguma sarunām.

Rietumvalstis šais sarunās var grūtā stāvoklī nostādīt pēdējie dienvidslavu komūnistu centieni pamudināt tās uz labvēlīgāku nostāju pret Dienvidslavijas prasībām no Austrijas. „New York Herald Tribune" korespondents norāda uz dienvidslavu komūnistu partijas organa „Borba" ievadrakstu, kurā atzīmēts, ka rietumvalstis „līdz šim par maz izpratušas Dienvidslavijas mērenās un taisnīgās prasības". Dienvidslavija joprojām prasa sev daļu Karintijas, kā arī reparācijas un austriešu armijas nodarīto zaudējumu atlīdzību.

„Borba" ne ar vārdu nemin, vai Dienvidslavija vēl cer uz Maskavas atbalstu savām prasībām, kas bija galvenais iemesls iepriekšējo sarunu izjukšanai maijā. Dienvidslavu prasību atjaunošana tieši tagadējā momentā rada rietumniekiem neērtu stāvokli. No vienas puses, tie negribētu strupi noraidīt Tito, kamēr viņš cīnās pret kominforma bloku, no otras puses, rietumiem arī nepatiktu dot plašākas koncesijas Dienvidslaviai uz pretkomūnistiskās Austrijas rēķina. Iespējams, ka rietumvalstis tomēr izrādīs Tito kaut kādu pretimnākšanu.

BB, St, NYHT

Ungāru valdība vēlas izlīgumu ar katoļu baznīcu

Bādenbadenes raidītājs ziņo, ka ungāru komūnistiskā valdība vēlas panākt izlīgumu ar katoļu baznīcu. Apspriedēs ar bīskapiem apsolītas lielākas koncesijas, ja baznīca neiejauksies politiskajā dzīvē. Pašreiz apspriedes pārtrauktas. Labi informētas aprindas Budapeštā izsaktās, ka 2 katoļu bīskapi paredzējuši izbraukt uz Romu, lai informētu Vatikānu un saņemtu instrukcijas. Līdzšim Svētais Krēsls noraidījis jebkādu izlīgumu ar Ungārīju kardināļa Mincenti apcietināšanas dēļ.

Pamatojoties uz čechu katoļu bīskapu ziņojumu, Vatikāna raidītājs informē, ka katoļu baznīcas vajāšanas notiek arī Čehoslovakijā. Aizliegtas visas katoļu skolas un garīgā prese praktiski vairs nepastāvot.

BBC

Jauna vadība ASV ārpolitikai

(Turpinājums no 1. lpp.)

viņš, Vandenbergs, ļoti dziļi nožēlojot; arī Loveta aiziešana esot jāuzskata par zaudējumu. Bez tam Vandenbergs lika saprast, ka Ečesona izraudzīšana īsti neatbilstot abu lielo partiju kopīgās ārpolitikas garam.

Pēc AP informācijas, daļai republikāņu esot pret Ečesonu iebildumi. Neapmierinātību radījis arī tas apstāklis, ka jaunā ārlietu ministra izraudzīšanā prezidents neesot pieaicinājis nedz arī par to informējis senātoru Vandenbergu. Tā esot atkāpšanās no tradicijas šādos gadījumos pieaicināt otras partijas atzītos padomdevējus. Tādēl ar lielu interesi gaidāma ārpolitiskās komisijas sēde otrdien.

„New York Herald Tribune" izteicās, ka Trumena nodoms, liekas, esot bijis radīt sev iespējas aktīvāk iejaukties ASV ārpolitikas veidošanā. Londonā Maršala atkāpšanās uzņemta ar nožēlu. Komentātori jautā, kādā mērā pārmaiņas varētu ietekmēt vispārējo amerikāņu ārpolitiku. Ārlietu ministrs Bevins Maršalu apzīmēja par izcilu amerikāni, kas sevišķi lielā mērā palīdzējis uzvarēt karu. Pēdējos 3 gados cieši sadarbojoties ar Maršalu, viņš no sēdes uz sēdi mācījies savu amerikāņu kolēģu cienīt arvien augstāk. Pasaule un sevišķi Eiropa Maršalam esot parādā lielu pateicību.

Londonas prese par izšķirēju momentu uzskata to, kā Ečesons nostāsies ASV attieksmēs pret Padomju Savienību. Viņš savā laikā izteicies, ka šajos nervozajos laikos par visu vairāk jāsaglabā miers. „Times" jautā, vai personālās pārmaiņas ASV ārlietu ministrijā negrozīs līdzšinējo „divu partiju ārpolitiku", ko Maršals pēdējos gados rūpīgi uzcēlis. „Daily Telegraph" uzsver, ka Ečesons piederot pie ciešiem sadarbības aizstāvjiem ar Eiropu. Viņa agrākā darbība esot saistīta ar ASV palīdzību Turcijai un Grieķijai, un viņš noteikti atbalstīšot Atlantika paktu.

„Manchester Guardian" apzīmē Ečesonu par Eiropas demokratiju draugu un izceļ Trumena atsaukumu, ka neesot gaidāma lielāka piekāpšanās politikā pret Padomju Savienību. Komūnistiskais „Daily Worker" izsakās, ka Trumens esot gribējis ārlietu ministra posteni cilvēku, kas tik viegli nepadotos Forestala, Rojala un citu kara aizstāvju ietekmei. Arī Parizes ārlietu ministrijas aprindās augsti novērtē Maršala saprātu un veiklību, kaut arī Francija ne vienmēr esot varējusi viņa politikai pievienoties bez iebildumiem.

Vācijā dzirdētas stipras bažas par to, vai Ečesona nostāja austrumu un rietumu konfliktā nebūšot vairāk virzīta uz piekāpību vai pat uz „mieru par katru cenu". Štutgartes raidītāja komentātors Fišers norādija, ka esot iespējami līdzšinējās ASV ārpolitikas kontinuitātes traucējumi, kas varētu nelabvēlīgi atsaukties uz Rietumeiropu. Viņš reizē pieminēja versiju, ka Maskava aizstāšot Molotovu ar Litvinovu — vīru, ko krievi vienmēr sūta uz priekšu tad, kad vajadzīgas labas attieksmes ar rietumiem. Tas tad būtu Kremļa taktisks solis laika iegūšanai.

Notikušās pārmaiņas mēģina saistīt arī ar Trumena nesenajiem izteicieniem par „saprašanās tendencēm" Kremlī. Šos izteikumus līdz šim vēl nav izdevies atšifrēt, bet angļu žurnāls „News Review", atsaucoties uz franču avotiem, minēja, ka tie attiecoties uz NKVD šefu, politbiroja locekli un ministru prezidenta vietnieku Lavrentiju Beriju. Berija esot opozicijā pret kraso pretrietumu nogrupējumu, kas pašlaik dominējot Kremļa politikā un kuru kopš Ždanova nāves vadot Molotovs un maršals Bulgānins.

Prezidents Trumens kategoriski atsaucis kādā „Life" rakstā izteikto apgalvojumu, ka viņš sagatavojoties „mīkstināt" politiku pret Padomju Savienību. Šis apgalvojums, teicis Trumens, esot pilnīgi no galsa grābts. Tāpat viņš noliedzis, ka pārmaiņas ārlietu ministrijā izraisīšot pārmaiņas ASV ārpolitikā. Viņam neesot bijušas nekādas domstarpības ar aizsardzības ministru Forestalu, ārlietu ministru Maršalu vai viceministru Lovetu. Trumens teicis: „Prezidents nosaka ārpolitiku, un ārlietu ministrija šo politiku reālizē."

Padomju laikraksti „Pravda" un „Izvestija" ļoti plaši atreferējuši Trumena vēstījumu kongresam un vērtē to kā „pret strādniekiem vērstu kapitālistisku vēstījumu iekšpolitikā", piebilstot, ka „ASV vēlas iegūt noteikšanu pasaulē".

BBC, BB, B, St, M, NYHT

ŽIDU IZNĪCINĀTĀJI NOTRIEC

(Turpinājums no 1. lpp.)

Reuters informē, ka Padomju Savienības sūtnis Telavivā piedāvājis Izraēlas ārlietu ministram Mošem Šertokam savas valsts palīdzību, ievērojot „draudīgo stāvokli Palestinā". Šertoks sūtnim atbildējis, ka, pēc viņa domām, stāvoklis „neesot nemaz tik draudīgs". Vai Padomju Savienības solīto palīdzību Izraēla pieņems, pagaidām ziņu nav.

Drošības padomei pirmdien bija paredzēta apspriede Palestīnas jautājumā. Ģenerālsekretārs Lī iepriekš tikās ar Lielbritanijas delegātu. Lī paskaidroja, ka šo sarunu ierosinājis pasaules miera interesēs. Ārlietu ministrs Bevins pirmdienas rītā apspriedās ar ministrijas speciālistiem Tuvo austrumu jautājumos. Transjordānijas valdība apstiprinājusi, ka britu karaspēks uz Transjordāniju nosūtīts pēc tās lūguma. No britu puses paskaidrots, ka karaspēka uzdevums ir vienīgi aizsargāt Transjordanijas territoriālo neaizskaramību.

BBC, St, BB

Krītas cenas un ārzemju valūtas kursi melnajā tirgū

Gandrīz ik dienu no dažādām vietām Rietumvācijā pienāk ziņas par preču cenu tālāku slidēšanu. Vispirmā kārtā tas sakāms par ādas izstrādājumiem. Piemēram, Ansbachā ādas koferi, kas līdz šim maksāja 250 marku, tagad dabūjami par 150, bet apavu cenas krītušās apmēram par 20 proc. Bavārijas saimniecības ministrija noteikusi maksimālās cenas kautiem putniem, kafijai un dāmu zekēm. Putnu cenas lielpilsētās noteiktas augstākais 10 markas par kg, bet mazākās pilsētās mazāk. Grauzdēta kafija nedrīkst maksāt dārgāk par 24—26 markām kilogramā, grieztas dāmu zeķes 6 markas pārī, uz kreiso pusi austas 8—10 marku. Krītas arī vīnu cenas. Pēc Reinas-Hesenes vīnu komisāra ziņām, 1948. g. vīnus lieltirdzniecībā pārdodot pat par 2,40 mark. pudelē. Paredz, ka 1945.-47. g. Reinas apgabala vīni mazumtirdzniecībā nepārsniegs 6,50 markas par ¾litra pudeli. Sagaidāms arī ārzemju vīnu imports, bet franču joslā drīz atbrīvos patēriņam intendantūras vīnus.

Arī ārzemju valūtas kursi melnajā biržā visās lielākās Rietumvācijas pilsētās stipri noslīdējuši, sasniedzot zemāko līmeni. Pēc „Industrie-Zeitung" sakopotām ziņām, dolars Frankfurtē 14 dienās līdz 4. janvārim noslīdēja no 19.25—21,25 uz 16,50—18,50. Skriptu dolars tai laikā maksāja 14,50—16,50. Šveices franks 3,90—4.40 markas. Citās pilsētās kursi dolaram arī caurmērā šai pašā līmenī, bet Šveices franki nedaudz dārgāki. Augstākie kursi ārzemju valūtai Berlīnē: dolaram 20,50, skriptiem 17,00, frankam 4.74 līdz 5,00. Citi kursi: mārciņa Frankfurtē 42—45; grams zelta Minchenē (14 resp. 18 karatu) 14—18, grams sudraba 0.20—0.22, monētās 0,25; Berlīnē mārciņa 50, skripti 38. 20 marku gabals 220—225 markas. Pēc Štutgartes raidītāja ziņām, vācu markas kurss Šveicē uzkāpis līdz 26 un pat 30 frankiem par 100 markām. Uz Šveici kontrabandē lielus daudzumus marku, kādēļ kurss laikam krītīsies. Berlīnes mainas kantoros janvāra pirmās nedēļas beigās 100 ostmarkas pirka par 23,30 un pārdeva par 27,80 rietummarkām.

St, IZ, M

Pārsteigumi Padomijā

AMERIKĀŅU ŽURNĀLISTS VĒRO PADOMJU CILVĒKA IKDIENU

„Es Krievijā pavadīju desmit nedēļas un atradu pārsteigumus visur, kur vien gāju." Tā sava Krievijas brauciena aprakstu sāk Sems Velless, „Time" korespondents Padomju Savienībā pēc kara un ASV ārlietu ministrijas Eiropas biroja loceklis kara laikā. Sniedzam dažus fragmentus no Vellesa darba „Eiropas profils".

Pirmā lieta, kas mani pārsteidza, saka Velless, tikko mūsu lidmašīna bija šķērsojusi padomju robežu, bija kustības trūkums. Padomju zeme ir gluži statiska. Mēs lidojām 450 m augstumā un es skaidri varēju saredzēt katru ceļa gājēju, bet 800 km lidojumā līdz Maskavas ārpilsētām redzēju tikai divus vilcienus. Nebija redzams neviens automobilis, pat tādās pilsētās kā Viļņa un Vitebska nē. Vēlāk gandrīz visus 1000 km no Stalingradas uz Maskavu lidoju nelielā augstumā, jo pilots teicās, ka gribot amerikāņu pasažieriem „parādīt Krieviju". Redzēju baigās kara brūces, tranšeju robojumus cauri laukiem, sarkani norūsējušus izdegušus tankus zaļojošu tīrumu vidū, redzēju pastāvīgi atkārtojamies divas zīmes, ka esam Padomju Krievijā — akritušas baznīcas ar ieguvušiem jumtiem un lielus kolchozu šķūņus, kas pārvaldīja sādžu ainavu. Bet šajos 1000 km līdz Maskavai es redzēju vienu vilcienu, vienu šosētu ceļu, bet neviena vieglā vai smagā automobiļa.

Krievijā gandrīz nav motortransporta. Ceļi slikti. Es izbraucu 160 km ārpus Maskavas un mazākus gabalus ārpus Ļeningradas un Stalingradas un vairākkārt iestrēgu dubļos. Kāds anglis pārmocīja savu auto 800 km garajā ceļā no Minskas uz Maskavu un ceļā redzēja tikai piecus automobiļus. Zemē ar 22 milj. kv. km platību pašreizējais piecgades plāns paredz no jauna izbūvēt tikai 11.500 km ceļu, mazāk nekā ir, piemēram, vienā Kanektikatas štātā ASV. Pēc kara Stalins teicis, ka Padomju Savienībai vajadzīgs pašreizējo 85.000 km dzelzceļu tīklu pavairot četrkārtīgi, bet piecgade līdz 1950. g. paredz izbūvēt tikai 7200 km. Līdzīgs stāvoklis ir upju, kanāļu un jūras transportā.

Tikpat trūciga ir padomju sakaru sistēma. Pasts un telegrafs darbojas lēni un nenoteikti, telefonu ir maz. Kāds padomju ierēdnis man teica: „Telefons praktiski noderīgs vienīgi, lai norunātu tikšanos. Pa to sarunāties ir pārāk grūti." Iedomājaties, ka kāds tirgotājs ASV pieciem mēnešus no vietas rakstītu rūpniekam citā pilsētā, beidzot uzzinātu, ka var saņemt tikai trešo daļu no pasūtinātā un pēc tam, vēl astoņus mēnešus bombardētu fabriku telegrammām un vēstulēm, beidzot saņemtu sūtījumu, kas ir buse no šīs trešdaļas, — tad jums būs aptuvena nojēga, kas ir pēckara Krievija.

Otra lieta, kas mani pārsteidza, bija izšķērdība — milzīgos apmēros. Sevišķi raksturīgs padomju dzīvei ir lielais cilvēku skaits, kas vajadzīgi, lai kaut ko paveiktu. Sava nozīme te ir bailēm, kas Krievijā reizēm šķiet patoloģiskas. Apsarga visneiedomājamākās vietas. Manu vilcienu no Ļeningradas uz Somiju pierobežā apturēja četras reizes, un katrā pieturvietnē šo trīs vagonu vilcienu apsargāja pāri par simtu drošības policistu, kaut gan vilciens jau bija sīki pārmeklēts. Otrs izšķērdības iemesls ir darba neražība, kas pasaules lielākajā birokratijā ir neizbēgama. Es te nerunāju par 10—15 miljoniem krievu vergu darba nometnēs, bet galvenokārt par to, ka rūpnīcas krievam un viņa ģimenei jāizmanto gandrīz visa sava enerģija, lai vienkārši uzturētu sevi „lieciņā stāvoklī".

Šo smagi strādājošo cilvēku ikdienā ir nožēlojami maz patēriņa preču, un tās pašas nedaudzās nožēlojami trūcīgas. ASV provinces namamāte tirot nevilktu tādas drēbes muguru, kādas redzēju vairumam sieviešu Maskavas Lielajā teātrī. Kādā „Krokoģi" — vienīgajā humoristiskajā žurnālā šajā zemē, kur humoram jābūt oficiālam — kādā karikatūrā rādīja divus ar virvi sasaistījušos kāpējus augsta kalna virsotnē. „Vai baiļes no aizas?" jautā viens. Otrs atbild: „Nē, bet no virves. To gatavojusi mana fabrika."

Krieviem tik ļoti trūkst visa kā, kaut kāds amerikāņu pa pastu pasūtināmo preču katalogs viņiem liekas kā pasaku grāmata. Kāda amerikāniete parādīja krievu sieviešu pulciņam sešus modes žurnāla „Vogue" eksemplārus. Krievietes prasīja, kurš esot pēdējā gada numurs, lai redzētu jaunākās modes. Viņām paskaidroja, ka tie ir visi viena gada numuri, jo „Vogue" iznāk divas reizes nedēļā. Bet krievietes negribēja ticēt, ka tik plašs un grezns žurnāls varētu izrādīt biežāk nekā reizi gadā.

Es sastapu krievu, pietiekami svarīgu personu, kas bija nosūtīts no kādas Sibirijas pilsētas uz Maskavu kārtot darījumus. Viņam kājas bija aptītas lupatām, jo nākošā dienā pēc ierašanās Maskavā publiskā pirtī viņam bija nozagti zābaki, un viņš nespēja nopirkt jaunus. Kāds amerikāņu precēts pāris, dzīvodams viesnīcā Maskavā, piedzīvoja, ka izcēlās nopietns strīds abu apkalpotāju starpā, no kurām viena uzkodza vannas istabu, otra dzīvojamo. Abu kārotākā dzeramnauda bija amerikāņu papirkurvju resp. atkritumu tvertnu saturs. Izrādījās, ka šie amerikāņi lielāko daļu savu tukšo pudeļu, pārtikas atlikumu, cigarešu galus utt. parasti samet vannas istabas tvertnē. Istabas apkalpotāja par šādu „diskrimināciju" sūdzējās, pēc kam amerikāņi „mantu" sadalīja taisnīgi.

Es arī apmeklēju tirgu, kur kolchoznieki pārdeva pārtiku, kas ražota viņu pašu personīgajos zemes gabaliņos. Pilsētnieki stāvēja rindās alejā, kas veda uz tirgu un piedāvāja pirkšanai bērnu rotallietas, lietotas zobu sukas, elektriskas spuldzes, matu adatas un citas personīgas mantiņas, lai iegūtu naudu pārtikas pirkšanai tirgū. Pircēji ņēma līdzi pašī savas pudeles vai bundžas pienam un avīzes pārtikas ietīšanai.

Gandrīz visa Maskava ir kā pārblīvēts trūkumcietēju kvartāls, kur lielākā daļa ielu un ietvju nav remontētas kopš revolūcijas un parasti piemētātas atkritumiem, jo pilsētas aptīrīšanas dienests rietumu uztverē ir nožēlojams. Ar lēno, pārslogoto satiksmes sistēmu dažreiz nedaudzu kilometru veikšanai vajaga vairākas stundas. Maskavā ir daudz balku māju, dažreiz vesels liels kvartāls, blakus desmitstāvu dzīvokļu blokam. Padomju galvaspilsētās novērojams milzīgs kontrasts: ir dažas izskatīgas lietas laužu izlasei, bet masām nav gandrīz nekā.

RD

Aida Niedra

MĀTEI

Pār spīvo un briesmīgo mūžu zib
jaunības vientuļā spāre,
Zvilo un kārdina tevi, dzīles ragana
launā,
Pazudā laiks un grima, maldi
iegrūda kaunā,
Viz un paceļas augsta tava varenā
kāre.

Piešķiesta asinīm gaužas latviešu
pamestā āre,
Notriekta ceļos tu limsti un vaidus
izvaidi viena,
Ataust un aizlīgo saule. Nolādēta
ir diena.
Krauklim un vējam lauta, tava
likteņa vāre.

Plaukstās tev iespiežas naglas,
pierē un gurdenās kājās,
Nenāksi mūžam vairs savās mežu
ieloka mājās.

Zib tava jaunības spāre, zvīļo
krāšņa un šautra,
Mokās un pasaules tumšā dvēsele
atdzimst kautra.

Liktenīgās pēdējās 35 sekundes

LIELI NOTIKUMI VĀCIJAS LEDUSHOKEJA SPORTĀ

Pilnīgi izpārdotajā Ga-Pa olimpiskajā ledus stadionā 12.000 skatītāju sestdien Vācijas ledushokeja meistarsacīkšu turpinājumā pieredzēja SC. Riessersee 1—0 (0—0, 0—0, 1—0) uzvaru pret Preussen Krefeld vienību, sagādājot tai šajā sezonā pirmo zaudējumu. Tik dramatiskas spēles, kāda bija šī, vācieši atceras redzējuši tikai 1936. g. olimpiskajās spēlēs tajā pašā stadionā. Skatītāju saucieni un aplausi dažkārt līdzinājās orkānam. Vēl 35 sekundes pirms spēles beigām stāvoklis bija 0—0. Neviens vairs negaidīja izšķirēlu rezultātu, kad SC. Riessersee uzbrucējam Vildam izdevās pārspēt krēfeldiešu lielisko vārtsargu Rodi un viesi zaudēja 0—1, kaut tieši sacensības pēdējā trešdaļā Preussen vienība attīstīja īstas uzbrukuma viesuļuguns. 24 stundas vēlāk abi pretinieki Minchenē, klāt esot 10.000 skatītājiem, satikās Leinvēbera kausa izcīņā. Dažas minūtes pirms beigām SC. Riessersee bija jau 2—0 vadībā. Meistars par uzvaru vairs nešaubījās, bet krēfeldieši domāja citādi. Pēdējās minūtēs Hilmans vienus vārtus atguva un pāris sekundes pirms beigām Koneckis rezultātu izlīdzināja. Sacīkste beidzās 2—2 neizšķirti. Lielajām spēlēm vācu prese jau pirmdienas izdevumos veltī plašus komentārus. „Der Sport-Kurier" raksta: „Olimpiskais gaiss ledushokejā." Tas pats laikraksts sevišķi izceļ E. Koneckа spējas, bet „Schwäbische Landeszeitung" bez sacīkšu atreferējumiem ievieto vēl arī atsevišķu rakstu „Ledushokeja talants Ēriks Koneckis". Jau pagājušā nedēļā Augsburgā Preussen absolvēja grūtu spēli Vācijas meistarības izcīņā ar HC. Augsburg vienību. Laukumā bija 5 latviešu ledushokejisti: E. Koneckis, R. Veide (abi Preussen Krefeld), R. Blukis, A. Ansons un V. Kleinops (visi HCA). Tā izrādījās abpusēji lieliska aizsardzības spēle. Mūsu vārtsargs Ansons vēl 7 minūtes pirms beigām bija nepārspēts, bet tad Preussen Krefeld ieguva vienīgos vārtus un uzvarēja 1—0. Abas vienības šodien, 11. janvārī, pl. 20 Augsburgā sacentīsies Leinvēbera kausa izcīņā. Pēdējie rezultāti kausā: EV. Füssen — VfL. Bad Nauheim 5—2 un VfL. Bad Nauheim — HC. Augsburg 1—2. Vācijas meistarsacīkstēs, kur tagad bez zaudējumiem ir tikai SC. Riessersee, svētdien VfL. Bad Nauheim pārspēja HC. Augsburg 4—2, bet EV. Füssen — VfL. Bad Nauheim 7—3 un VfF. Bad Nauheim — EK Köln 3—0. Leinvēbera kausa izcīņā vislabākās sekmes pagaidām ir abiem lielajiem sāncenšiem SC. Riessersee un Preussen Krefeld.

Rita Liepa

POLONĒZE

(2. turpinājums)

„Jā, šef, bet . . ." Sauss klikšķis jau bija atšķīris atbildīgo redaktoru no faktiskā. „Tik dabīgi, it kā viņam ne prātā nevarētu iešauties, ka arī es iešu uz balli vai varētu gribēt iet," Kaurs ieņurdējās un mirkli atzvēla muguru krēslā. Kā vienmēr: paļaujos uz jums. It kā bez viņa nevarētu būt nekādas kārtības un viņam par visu būtu saprotamā kārtā jāatbild. Pieci gadi viņš bija nosēdējis šai krēslā, tas bija atnācis viņam līdzi no šaurā trīsistabu dzīvokļa, kur „Pilsētas Balss" redakcija bija mitinājusies pirmo gadu, kad Jāzepa Briežaukas avīze vēl nebija kļuvusi par pilsētas muti. Priekš pieciem gadiem, toreiz viņš bija tikko apprecējis Ingrīdu un iesācis rakstīt romānu. Romāns bija palicis aizsākts, laulības dzīve turpinājās pati, tā ritēja blakus viņa darba dzīvei, un tām nebija jākrustojas, bet ja reizi bija, tad laulības dzīve atkāpās darba dzīves priekšā. Ingrīda bija laba sieva, viņa kāroja tikai pēc tā, kas bija sasniedzams. Šogad viņa piepeši bija iekārojusi preses balli. Pērn Kaurs bija palicis redakcijā, bet šoreiz Ingrīda neatlaidās: „Kaut jel reizi aiziesim abi kopā uz kādu lielu sarīkojumu!" Šorīt viņa jau agri bija aizskrējusi, atstājot kafijas kannu zem sildāmās lelles un to tikko nojaužamo smaržu, kas apliecina sievietes klātieni dzīvoklī arī tad, kad viņas nav. „Pie frizieŗa!" viņa bija uzrakstījusi šķērsu pāri jaunajam „Rīgas Starmetim".

Viņam būs jāžņaudzas frakā un jāvalda smini, kas allaž uzmācās, sabiedriskās izdarībās noraugoties, jāsēd pretim skaistai un krāšņai Ingrīdai pie galdiņa preses ballē, grozot pirkstos dzēriena glāzi un domājot par to, kas notiek redakcijā, un par to, kāds izskatīsies jaunais numurs, ko ņems rītu rokā tie, kas šovakar priecājušies.

Viņš domās strauji nolika glāzi, — īstenībā tas bija sarkanais zīmulis. Nevarēja jau nemaz citādi notikt — viņam būs vismaz uz kādu stundu jāpamet Preses nams ar visu balli un jātiek redakcijā, vismaz pārlasīt Glītuma rakstu, kur būs jānošņāpārāk švītīgie salīdzinājumi. Par bildēm tad lai zina ilustrāciju redaktors, par aplauzumu techniskais. Bet vēlāk naktī, kad nāks Pasvila apraksts par pašu balles norisi, tad lai pamocās šīvakara dežūrants Bija, kas jau sen taisījās par redaktoru.

Redaktors Kaurs pacēla zīmuli un nikni sāka švīkāt uz galda gulošo manuskriptu, kāda publicista ideoloģisku rakstu, kur vesela vārdu lavīna bija apbērusi kādu sīku domu, kas nu bija redaktoram jāizrok.

Durvis atvērās ar to plašo vērienīgumu, kas allaž gāja pa priekšu bilžu redaktoram Draudam. Aiz viņa birkavīgās muguras cēli un gludeni ieslīdēja techniskais redaktors Žauts, tūdaļ izsliedams pret Kauru pipes kātu, mierīgi izspļaudams jautājumu: „Kungs taču neies uz preses balli?" un iebāzdams pīpi mutē.

„No tiesas, tu taču neiesi?" piebilda Drauds, spaidīdams saujā grieznes, no kurām nekad neškīrās.

Kaurs atzvila krēslā un zobgalīgi raudzījās vienā un otrā. „Trūka vēl, ka mūsu ārlietu ministrs nāktu ar to pašu," viņš teica, draudīgi zvārodamies.

„Tur jau nāk," Žauts teica, izkratīdams pīpi.

Ārlietu redaktors ienāca glīts, smaidīgs un izdarīgs. „Konference, vai? — Tu šovakar būsi redakcijā, Kaur?" viņš šķietami nevērīgi apjautājās.

Faktiskā redaktora svārstīgais krēsls apstājās ar belzienu. „Un tad?" viņš jautāja tik auksti un rāmi, kā varētu jautāt plēsoņa, kad tam pirms lēciena upurim čuprā viscaur saslējusies spalva.

Visiem trim nu rokās gadījās raksti, bildes, telegrammas, izgriezumi, vēstules, visi reizē ierunājās: „Vai tu nevarētu . . . esi tik labs . . . viss jau nokārtots . . ."

„Deviņi pērkoņi! Vai tad tā tik loti pati par sevi saprotama lieta, kā man vienmēr jāpaliek! Trīs gadus neesmu bijis nevienā ballē. Paies desmit gadu un allaž Mārtiņš Kaurs būs tas, kas dēdēs redakcijā ir par savu bikšu dibenu, ir par citiem! Bet, mani kungi, es eju gan uz preses balli, es eju! Un frakā ar!"

Viņš skatījās šais trīs gaidītāju sejās, no kurām viena bija tukla un uztraukusies, otra bāla un sapīkusi, trešā laipna un aizdomīga. Viņš uztrūkās kājās un pāris reizes pārsoļoja pār istabu, iešāvis plaukstas padusēs.

„Nu, kad tā, tad tā," sacīja Žauts, viltīgi no acu kaktiņiem noraudzīdamies Kaurā.

„Šefs teica, ka tu viens pats nokārtošot to balles lappusi," iebilda Drauds.

„Kas man," pasmīnēja ārlietu redaktors. „Nekādas naidīgas armijas šovakar nav koncentrētas nekur pie robežām. Arī neviena princese netaisās precēties. Tās pāris Letas telegrammas, kus vēl gaidāmas, pat mazais Laimons varētu nolaist uz spiestuvi."

Kaurs stāvēja pie loga, tad spēji apcirtās.

„Protams, kumēdiņi svarīgāki par visu. Bet mēs neesam šeit tādēļ, lai daši darbotos kumēdiņos līdzi, bet lai tos aprakstītu. Lai nākamā rītā pasniegtu lasītājiem uzsildītus balles priekus pie svaigām maizītēm un kafijas." Viņš skatījās savos kolēģās un smaidīja kā smaida varjetē direktors par nemākuligu žonglētāju, kas mēģinājumā apgāž ūdensglāzi, pazaudē bumbiņu un nevar atrast izburamo naudas gabalu.

„Protams," Kaurs sacīja, lēnām atiedams pie galda. „Es palikšu ar! Tikai nepazūdiet visi reizē, preses balle ilgs līdz rītam."

Mašīnrakstītāju telpā Gropīte patlaban prātoja, kādu ziedu piespraust pie zilā tafta tērpa, baltu vai ieņdzeltēnu, kad viņu nobiedēja Kaura zvans. Viņa skrēja, cirtām drebot uz apaļās pieres.

„Gropes jaunkundze, vai jūsu biedrene atnākusi?"

„Nē, Kaura kungs, viņa nāks piecos un paliks rakstīt līdz deviņiem, bet es iešu septiņos prom un vairs nebūšu."

„Man alga viena, kad ejat vai nākat," Kaurs sūtī teica, „bet vienai no jums jābūt starp deviņiem un vienpadsmitiem, kad Glītums nāks ar polonēzes aprakstu. Pieticīs, ka vēlāk Pasvils lieto balles aprakstu rakstīs pats uz savas mašīnas."

Gropītes lūpas ietrīcējās. „Bet, Kaura kungs, preses balle . . . Mēs nekad . . . Tā jau ir mūsu balle, visu gadu gaidīta!"

„Jūs strādājat avīzē, Gropes jaunkundze," Kaurs teica un satvēra zīmuli, ar to aprādīdams, ka saruna izbeigta.

„Labi." Gropīte sacirtās. Durvis viņa pagriezās un izmeta savādi vārīgā balsī: „Jūs nezināt, ko tas nozīmē sievietei."

(Turpinājums sekos)

PRETIM JAUNIEM SASNIEGUMIEM

„Bruņots" ar nemaldīgo „Iso kursu", padomju zinātnieks droši var doties pretim jaunām uzvarām un sasniegumiem.
„San Francisko Chroniele"

SLUDINĀJUMI

Aroda kalendāri

labākais palīgs jaunajā gadā!

Jauno gadu sākot, piedāvājam šādus vācu aroda kalendārus:

DEUTSCHER ÄRZTE KALENDER, 1949. gadam. Rokas grāmata ikdienas praksei. Teksts ievadīts ar svarīgāko ārstniecībai līdzekļu alfabētisku sarakstu, seko diagnostika un terapija praksei un laboratorija u. d. c. 350 lpp. Iesiets DM 6,—.

VETERINÄR KALENDER, 1949. g.
Sast. Vet.-Rat. Dr. K. Glässer, cena vēl nav zināma.

VADEMECUM FÜR TIERÄRZTE, 1949. g.
Rokas grāmata ar speciālzinātnisku nodaļu, 250 lpp. DM 4,60.

WERNERS KLEINER BAUKALENDER, 1949. gadam. Saturā: koku, dzelzs, betona un mūrnieku darbi, kā arī tabulas praksei. 200 lpp., brošē. DM 5,—, iesiets DM 6,—.

ASTRONOMISCH - GEODÄTISCHES JAHRBUCH, 1949. g.
Apmēr 450 lpp., DM 12,—.

KALENDER FÜR VERMESSUNGSWESEN UND KULTURTECHNIK, 1949. g.
Cena vēl nav zināma.

KLEINGÄRTNER KALENDER, 1949. g.
Satur norādījumus mazo dārzu kopējiem un putnkopjiem, brošēts, 286 lpp., DM 2,40.

BAUERN-KALENDER, 1949. g.
Kalendāru sastādījuši pirmšķirīgi lietpratēji, tā kā tas izvēršies par padomnieku zemkopjiem ikdienas darbos, brošē., 286 lpp., DM 2,40.

DLG-KALENDER, 1949. g. (Līdz šim „Taschenbuch für die Landwirtschaft"):
Kalendārs iznācis divās daļās: 1. daļas saturā, bez vērtīgiem norādījumiem, arī plaši paskaidrojumi zemkopjiem (ikdienas praksē. Satur tabulas ar vācu un ārzemju mēru vienībām. 2. daļas saturā iztirzātas jaunākās metodes un atzinumi (lauksaimniecībā, dārzkopjiem — kodināšanas kalendārs, kaitēkļu apkarošana utt. — katra daļa DM 1,80, iesiets DM 2,30.

SCHWÄBISCHER BAUERNKALENDER, 1949.
Saturā norādījumi ikdienas praksei mājās, sētā un stallī, tāpat arī zinātniskas dabas apcerējumi, DM 1,—.

WILD U. HUND JAGDKALENDER, 1949. g.
Nedēļas noplēšamais kalendārs ar illustrācijām un tekstu, DM 3,—.

JAHRBUCH DES DEUTSCHEN SEGEL-SPORTS, 1949. g.
175 lpp., DM 3,80.

Kalendārus izsūta pret iepriekšēju samaksu vai pēcmaksu, abos gadījumos pieņēmot pastu izdevumus 50 fen. par grāmatu, 30 fen. par vairākām grāmatām. Manētie kalendāri (izņemot pēdējo) iznāks pa lielākai daļai š. g. janvārī. Pasūtinājumi izdarāmi vēlākais nedēļas laikā pēc šī sludinājuma iespiešanas. (11)

L. RUMAKA GRĀMATNĪCA,
(13a) Nürnberg 2., A/C Valka.

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī bez eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

†

Mūsu mīļā

ALVINE ŠPĪLBERGS

dzim. 1882. g. 24. jūnijā Gulbenē, mirusi 1949. g. 8. janvārī Ulmas slimnīcā.

Apbedīšana Kleinkecas kapos š. g. 12. janvārī, plkst. 15.

Dziļās sērās M. Sostes ģimene un piederīgie Latvijā.

†

Skumjās paziņojam radiem un paziņām, ka 1948. g. 25. oktobrī tragiska nāvē mūris mans mīļais dēls, mūsu neaizmirstamais papiņš, dēls, brālis un svainis

PĒTERIS STULPE

dzimis 1904. gadā 17. oktobrī Grobiņas pagasta Sētuvēs. Apbedīts 1940. gada 2. janvārī Biombergas kapsētā.

Dziļi noskumušie
sieva, bērni, māte, māsa un svainis.

Man tumšā trūdu kapā
Vēl nestīk gulties vēl;
Man savu arto druvu
Un savu mīļo zēl.

ALFREDS KALNĀJS,

Mannheim, Nebeniusstr. 9, piedāvā

JAUNIZNĀKUŠĀS NOTIS:

J. Mediņš I/II solo dziesmas (mazs metiens . . . . . à DM 7,—
V. Dārziņš I/II Latv. t. dz. (pārrastās) vieglā iekārtojumā, der arī klav. solo spēlei . . . à DM 3,—
un duž. c. notis un latv. krājmarkas. (15)

Visas trimdā iznākošās grāmatas jūs varat iegādāties

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,

(13a) Nürnberg 2., A/C Valka

Atkalpārdevējiem parastā atlaide. Atsevišķiem pasūtinātājiem jāpievieno pasta izdevumi. Pieprasiet grāmatu katalogu! (278)

Minchenē, Hercoga Rudolfa ielā 49, iekārtots

YMCAS UN YWCAS STUDENTU DARBA BIROJS

Visu tautību studenti gatavi izpildīt katru īslaicīgu darbu. Ja jums vajadzīgs strādnieks-darbinieks, pieprasiet to pa tel. 20738. Jūs iegūsiet intelligentu darbinieku, uz kura spējām varēs paļauties, un tā palīdzēsiet arī savas tautības studentiem. (12)

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Limeniski: 1. Viras. 6. Cisas. 11. Inesi. 13. Dēle. 14. N.T. (New Testament). 15. Slēpo. 17. PK. (Prezidiju konventa). 18. Tvd. 20. Ēra. 21. Kal. 22. Ir. 24. Elki. 25. Klaņietes. 26. Mols. 27. AT. 29. Irc. 30. Ēde. 32. Sāp. 34. Ka. 35. Biezi. 37. Ls. 38. Unce. 40. Sinode. 42. Siers. 43. Sakas. — Stateniski: 1. Vints. 2. Inta. 3. Re. 4. Ass. 5. Sīle. 7. Ido. 8. Se! 9. Alpaka 10. Sēkļi. 12. Seretādes. 16. Pa. 19. Dille. 21. Klēts. 23. Rās. 25. Ieta. 25. Korāni. 26. Mikus. 28. Apses. 29. Ei! 31. Ezis. 33. Alda. 35. Ber. 36. Inz. 39. Ce (Cerijs). 41. OK!